

— Izhaja ob 4. zjutraj. —
Stane mesečno Din 45.—; za in-
seratstvo Din 40.— neobvezno.

Ogled po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica št. 5/I.
Telefon št. 2072 in 2084; ponoči tudi
št. 2072.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2076.Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2492.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri poštnem čeku: zavodu Ljubljana
št. 11.842 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 23. maja.

Jachimovska konferenca je gotovo rodila dobre sadove. Zastopuje že ugoviteve, da se je Mala antanta okrepila in da so z njenim izidom zadovoljni vsi trije zunanji ministri. Rimski pakt grofa Bethlena z Mussolinijem se je razbil in v prazen nič. Če je Madžarska smatrala, da ji bo Italija pomagala iz politične izolacije, če je mislila, da more na dnevni red preko Jugoslavije, zlasti pa preko Srbije, se je morala iz jachimovskih rezultatov prepričati, da je delala račun brez krčmarja. Jugoslavija je danes v hrbtu popolnoma krita in stoji nasproti Italiji lice v lice.

To dejstvo je v precejšnji meri pomirilo naše javno mnenje. Navzlic temu pa upravičeno smatramo, da naš zunanji minister ni izvršil v polni meri svoje dolžnosti napram jugoslovenski javnosti, odnosno njenemu zakonitemu zastopstvu in napram predstaviteljem glavnih strank v državi. Dr. Marinković pripada stranki, ki prav rada povdaja parlamentarna načela in se je vedno izjavljala za ustanovitve zunanje-političnega odbora v Narodni skupščini. In vendar se ni doslej ukrenil v tej smeri niti en korak, o zunanje-političnem odboru ni ne duha ne sluha, pa tudi voditeljev parlamentarnih strank ni dr. Marinković niti približno obvestil o sedanjem zunanjem položaju naše države.

To je velika napaka. V bivši Avstriji je bil naš narod prikrajšan za vse pravice. Vendar moramo priznati, da so bili voditelji strank sem ter tja informirani o dogodkih v zunanji politiki; če ne večkrat, pa vsaj dvakrat na leto ob priliki sestanka tako zvanih delegacij. V svobodni Jugoslaviji so po par letih začetnih težav odpadli urav vsi razlogi, da se ne bi smeli vsaj odgovorni voditelji strank redno in obvezno obveščati o zunanje-političnem položaju naše države.

Ako je dolžnost voditeljev strank, da uravnavajo svojo notranjo politiko v skladu s smernicami zunanje politike, je tem večja dolžnost odgovornih činiteljev naše splošne državne politike, da stalno in zadostno obveščajo strankine voditelje o potrebah naše zunanje politike in o mednarodnem položaju naše države. To se pri nas žalost ne godi.

Gotovo je najboljši, tako rekoč nujen izhod iz sedanjega parlamentarnega položaja razpis svobodnih volitev. Volitve pa izzevoje v državi precejšen notranji potres in so dopustne samo tedaj, ko ne pretre večje nevarnosti od zunaj. Vse patriotične stranke so pripravljene žrtvovati važne notranje-politične brige višjim splošno-državnim interesom. Pri tem pa jim ne sme manjkati zanesljivega kompasa. Dolžnost zunanje ministra je, da ustvari v politični javnosti jasnost o sedanjem dejanskem mednarodnem položaju Jugoslavije.

Zlasti rabimo jasnosti o stanju našega spora z Italijo. O tem se čujejo popolnoma nasprotujoče vesti. Iz Italije prihajajo glasovi o mrzličnih vojnih pripravah, ki pa jih naše prebivalstvo ne jemlje resno, ker jih smatra samo za izsiljevalno sredstvo za bližnja pogajanja. Po jachimovski konferenci in po Doumergueovem obisku v Londonu se zdi mednarodni položaj Jugoslavije okrepljen. Govori se tudi že o predstojajočih pogajanjih med Mussolinijem in našim poslanikom v Rimu, Rakićem. Toda Italija in Albanija sta baš te dni sklenili nov dogovor, da se bosta o tiranskem paktu razgovarjali samo vzajemno. To ne pomenja nič drugega, kot da Mussolini prepoveduje Albaniji, da bi še kdo drugi sklenil z njo tiranskemu paktu podobno pogodbo. Fašistična Italija torej neomajno vztraja na svojih zadobljenih albanskih pozicijah in se noče z nami razgovarjati o njih. Z Jugoslavijo bi govorila samo o netunjskih konvencijah in o nekakih dalmatinskih Lahih. V tem okviru je razgovor med Beogradom in Rimom brezpredmeten.

Napetost med nami in Italijo ni torej prav nič popustila, čeprav se je naš mednarodni položaj izboljšal. Ta argument vpliva močno na našo notranjo politiko. Dolžnost zunanje ministra je, da nemudoma izčrno obvesti mednarodne politične faktore o sedanjem pravem stanju naših odnošev z Italijo, ki so danes za nas edin resen in skrbilni problem.

Pribičevići shodi

Beograd, 23. maja. p. V soboto se je Pribičević podal na daljšo politično turnejo v Primorje in Dalmacijo, kjer ostane približno 20 dni ter bo imel shode v vseh večjih krajih. Včeraj se je vršil prvi shod v Plaskih v Liki, kjer je Pribičević govoril pred 5000 zborovalci. Z njim so bili poslanci dr. Lukinić, Budisavljević in Tadić. Danes je Pribičević zboroval v Gospiću ter se je od tam odpravil v Šibenik.

Marinković in Vukičević v avdijenci

Odločitev, kakor izgleda še ni padla in je za nekaj časa odgodena. — Kralj se povrne okrog 1. junija v Beograd? — Razmere v radikalni stranki. — Kombinacije o spopolnitvi vlade

Beograd, 23. maja. p. Sročil se je vrnil iz Vrnjačke banje minister zunanjih del dr. Marinković, ki je bil dvakrat sprejet od kralja v avdijenci. Še zvečer se je sestal s predsednikom vlade g. Vukičevićem, s katerim sta se dolgo razgovarjala. Pozneje je g. Marinković konferiral z ministri Kumanudijem, Šumenkovićem in Mijovićem ter nekaterimi prvaki Demokratske zajednice. Davidovičevci so z gotovostjo pričakovali, da bo g. Marinković prinesel iz avdijence definitivne rezultate glede volilnega mandata odnosno razpusta Narodne skupščine. Takoj po konferenci pa se je iz člega obnašanja Davidovičevskih prvakov videlo, da se to ni zgodilo. Današnja »Pravda« to na interesanten način priznava. Poroča namreč, da se pričakuje povodom Vukičevićeve avdijence spopolnitev vlade; ona pa je z merodajnega mesta izvedela, da se to vprašanje sedaj ne bo reševalo, temveč šele istočasno z razpustom parlamenta. Ta vest glasila g. Marinkovića se splošno tolmači kot priznanje, da vprašanje razpusta zaenkrat ni aktualno. Zatrjuje se, da je odgoditev odločitve izzvala v Demokratski zajednici veliko nezadovoljstvo. Pripoveduje se celo, da je g. Davidović sporočil demokratskim ministrom, da bo zahteval njihov izstop iz vlade, ako volitve najkasneje 1. junija ne bodo razpisane. Seveda se take in podobne govorice ne dajo kontrolirati, a so karakteristične za veliko nervoznost, ki vlada v krogih vladnih strank.

Danes dopoldne je odpotoval v Vrnjice z avtomobilom preko Kragujevca in Kraljeva min. predsednik g. Vukičević ter je bil popoldne sprejet v avdijenci. Povratek g. Vukičevića se pričakuje za jutri zvečer. O Vukičevićevi avdijenci se v naprej trdi, da ne bo prinesla definitivne odločitve.

Baje se vrne kralj med 1. in 4. junijem v Beograd ter bo takrat padla odločitev o razpustu in o končni sestavi volilne vlade. Zatrjuje se, da bo v slučaju razpusta, s katerim računajo vse stranke, Narodna skupščina sklicana na izredno zasedanje okrog 10. junija; v glavnem le v to svrhu, da se na javni seji prečita ukaz o razpustu ter o novih volitvah, ki bi se v tem slučaju vršile verjetno 4. septembra. Z ozirom na dejstvo, da je zakonodajni odbor pripravil odnosno še pripravilo silno važne juridične zakone (predvsem o izenčenju kazenskega prava in procesa) so mnogi mnemija, naj bi se v tem izrednem

Prihod italijanskega kralja v Trst

Demonstracija proti Jugoslaviji in Franciji. — Dalmatinske zastave. — Polovica italijanske mornarice v tržaški luki. — Fašistične metode

Trst, 23. maja. I. Jutri prispe semkaj kralj Viktor Emanuel III. Prispeti bi moral po morju z jachto »Savoia«, pa je bil v tej točki program spremenjen radi slabega vremena. Sročil je pričela pihati močna burja, tekmo noči pa se je vili močna ploha. Temperatura je znatno padla, na Nanosu v Idriji in drugo je zapadel sneg. Čeprav je danes burja v Trstu nekoliko ponehala, ne kaže vreme nič kaj dobro. Iz teh razlogov bo kralj prispel v Trst s posebnim vlakom, ki ga bo pripeljal na južni kolodvor ob 8.30 dopoldne. S postaje se bo kralj podal v tržaško katedralo sv. Justa, obiskal nato nove vojašnice v Rocolu, prisostvoval vojaški paradi. Popoldne bo sprejemal na prefekturi razna zastopstva iz Julijske Krajine, si ogledal fašistično vojašnico ter prisostvoval zvečer prižiganju novega svetila.

Italijanske priprave ob naših mejah

Panika v Zadru. — Ravnodušnost našega obmejnega prebivalstva

Split, 23. maja. n. Italijanske oblasti mrzlično vršijo razne vojne priprave ob naši meji, posebno pa okoli Zadra. V tem predelu napravljajo tehnične italijanske čete strelske jarkne ne daleč od meje, in sicer tako demonstrativno, da je zadrsko prebivalstvo prepričano, da stojimo tik pred oboroženim konfliktom. Vsi tedaj tika v mestu pravcata panika. Transportne ladje neprestano dovažajo vojni material. Pred nekaterimi dnevi je bila izkrcana v Zadru italijanska četa 400 vojakov v popolni vojni opremi. Lokalne zadrske oblasti in fašistična organizacija so vojakom priredili sprejem z godbo in z demonstrativnim obhodom po mestu. Istočasno je dospelo v Zadar 15 topov srednjega kalibra. Režim policijskih in vojnih oblasti je ob jugoslovenski meji postal neznošen. Italijanske oblasti maltretirajo naše državljane, ki prihajajo po svojih poslih v Zadar, z izgovorom, da nimajo v redu potnih listov in jih zapirajo po 14 dni. Fašisti pripovedujejo našim ljudem, da bodo italijanske čete 28. t. m. okupirale tretjo cono, t. j. Šibenik in Split. V Zadru se v ostalem nahaja tudi večje število enot italijanske flote.

zasedanju Narodne skupščine še definitivno odobrili ti zakoni, za kar bi zadostovali dve seji, ker je za razpravo predpisan skrajšani postopek potom resolucije.

Vse stranke se nahajajo že v polnih volilnih pripravah. Posebno pozornost vzbujajo še vedno popolnoma neurejene razmere pri radikalih. Včeraj je zopet prispel v Beograd stari Aca Stanojević, ki je danes ves dan konferiral z radikalskimi prvaki. Sicer se lansirajo vesti o »koncentraciji« sovranih si radikalskih struj, vendar je nesporno, da nasprotstva trajajo naprej in da se bo »centrum« z vso silo zagnal v pašiceve, da jih izrine iz politike. V tem oziru je zelo karakteristično, da poljedelski minister Stanković organizira v vsej Vojvodini pokret proti srbijanskim kandidatom v vojvodinskih okrožjih. Posebno akcijo vodi proti bivšemu ministru dr. Stojadinoviću, zdi se pa, da v največjem času tudi proti dr. M. Ninčiću ter tudi proti M. Trifkoviću, ki je bil izvoljen v sornorskem okrožju. Pač pa je vodstvo vojvodinskih radikalnih skupin pristalo na to, da v Doljem Banatu nastopi kot vladni kandidat fin. minister dr. Bogdan Marković. Kakor se čuje, namera min. predsednik Vukičević kandidirati v sremskem okrožju, kjer je bil prej nosilec liste pokojni Nikola Pašić.

Med Markom Trifkovićem in Aco Stanojevićem se vrše neprestani sestanki. Pašićevci se pritožujejo, da Vukičević o njih sploh ne vodi računa in da ne išče nikakega sestanka niti s Stanojevićem, niti s Trifkovićem.

Vladni listi zatrjujejo, da bo prometni minister Milosavljević kot general upokojen, da bi mogel pri volitvah kandidirati.

Danes opoldne se je minister Marinković sestal z bivšim zunanjim ministrom Ninčićem.

Z ozirom na bližajočo se velike notranje politične odločitve, so seveda kombinacije o spopolnitvi vlade na dnevnem redu. Zadnjič smo zabeležili verzijo, da bi v vlado vstopila državna svetnika dr. Alaupovič in dr. Sagadin. To se danes energično demantira. Ravno tako je z drugimi kandidaturami, ki se pojavljajo.

O situaciji se danes reči samo tole: Gotovo je, da bodo v kratkem volitve razpisane. Kdaj, to je še nesigurno, kakor je tudi nesigurno, ali jih bo vodila vlada v sedanjosti ali v spremenjeni sestavi.

nika na Greti. Ob 20.30 se bo odpravil zopet proti Rimu.

Včeraj zjutraj in opoldne je pristalo v tržaški luki mnogo vojnih ladij. Druge prispejo tekom jutrišnjega dneva, tako da bo v Trstu zbrana približno polovica italijanske vojne mornarice. Sprejema italijanskega kralja se bodo udeležile poleg številnih vojaških čet vse fašistične organizacije iz Julijske Krajine. Fašisti in ostalo prebivalstvo iz raznih krajev dežele imajo prosto vožnjo na železnica za potovanje v Trst. Mesto je že par dni v zastavah. Poleg državnih je opaziti tudi mnogo dalmatinskih zastav, ki vise tudi na vseh oknih prvega nadstropja mestne hiše. Prihod zastopnikov iz Dalmacije, predvsem iz Zadra je tak zvečer povod za demonstracijo proti Jugoslaviji in Franciji.

Interesantno je razpoloženje našega naroda ob meji. Ljudstvo s popolno ravnodušnostjo opazuje lažje priprave ter jih presoja kot izraz strahu. V zadnjih dneh pa so se baš preko Zadra tudi razširile govorice, da so notranje prilike v Italiji postale jako zamotane in da se fašizmu bliža opasna kriza. V kolikor prihajajo naši ljudje v stik s posameznimi italijanskimi vojaški, dobivajo vedno vtis, da je razpoloženje v italijanski vojski vse prej nego bolebitvo.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

Berlin, 23. maja. s. Danes dopoldne so se pričela pogajanja za sklenitev nemško-jugoslovenske trgovinske pogodbe.

Zavezniška intervencija v Berlinu

London, 23. maja. s. »Times« poroča, da so v zadnjih dnevih poslaniki Anglije, Francije in Italije prijateljsko intervenirali pri nemški vladi v vprašanju vzhodnih trgovin.

„Kolumb zraka“ v Parizu

Svečanosti na čast junaškega Lindbergha se nadaljujejo. — Lindbergh o usodi Nungesserja in Colija

Pariz, 23. maja. s. Predsednik republike Doumergue je sprejel danes v svečani avdijenci držnega letalca Lindbergha in mu lastnoročno pripel na prvi znak častne legije. Velikanska množica, ki se je zbrala pred Elizejem, je pričela Lindberghu navdušene ovacije. Zvečer je sprejel Lindbergha ministrski predsednik Poincaré. V petek pa bo gost mesta Pariza. Danes je obiskal Lindbergha na ameriškem poslanstvu švedski poslanik Ehrenwart, ki mu je čestital v imenu švedske vlade in švedskega naroda ter mu sporočil, da bo švedska priredila zanj zbirko. Švedski zrakoplovni klub pa mu izroči zlato kolajno. Vdova po znanem veleindustriju Deutch de la Merthe je na-

kazala Lindberghu 150.000 frankov, za rod-bini pogrešanju Nungesserja in Colija pa je darovala po 100.000 frankov.

Lindbergh je izrazil prepričanje, da bo postal polet preko Oceana v bodočnosti normalna stvar, ki zavisí samo od denarja. O usodi Nungesserja in Colija je izjavil, da je trdno prepričan, da sta postala žrtev slane. Tudi on je imel le takratni pravi strah pred smrtjo, ko je privozil v moker snežni vihar. Sneg se je prijel aparata ter zamrznil, radi česar je postajalo letalo vedno težje. O tej možnosti pri odhodu ni imel pojma. Tudi Nungesser in Coli najbrže nista bila pripravljena na ta slučaj. (Glej poročilo na 6. strani.)

Zaključek svetovne gospodarske konference

Vsi sklepi se predložijo Svetu Društva narodov. — Kompromisna formula za Ruse

Zeneva, 23. maja. s—d. Na današnji plenarni seji svetovne gospodarske konference je bil najprej soglasno sprejet predlog predsednika generalnega sveta angleških delavskih organizacij Cooka z izrečnim pristankom sovjetske delegacije. Drugi predlog švedskega gospodarskega strokovnjaka prof. Casela, ki je bil tudi soglasno sprejet, priporoča temejše mednarodno sodelovanje znanstvenih in vzgojevalnih zavodov tudi na gospodarskem polju. Predlog švedskega senatorja Orneja glede zveze med izdajo smeri in industrijskim razvojem je bilo treba še nekoliko spremeniti ter je prišlo do definitivne odločitve šele na popoldanski seji.

Na zaključni seji je sprejela gospodarska konferenca švedski predlog glede zveze med gospodarsko obnovo in dajitvami za oborožitev, dalje enotno formulo odbora glede sovjetske Rusije in sklep glede izvedbe del, ki izvirajo iz raznih stališč svetovne gospodarske konference. Pri celotnem glasovanju o predloženem delu vključno poročila glavnih odborov za trgovino, industrijo in poljedelstvo, so bili vsi predlogi in poročila konference sprejeti soglasno z izjemo glasov sovjetske in turške delegacije. Končno je bilo sklenjeno izročiti ves material Svetu Društva narodov.

Ruska delegacija je v ultimativnem tonu zahtevala priznanje komunističnega gospodarskega sistema in je radi tega prišlo na konferenci do velike napetosti. Ruska delegacija je celo zagrozila, da demonstrativno zapusti konferenco. Na sobotni dopoldanski seji pa je prišlo po daljši razpravi v koordinacijskem odseku do kompromisa. Na seji, kateri je prisostvoval tudi podpredsednik konference, vodja ruske delegacije Osinskij, je bila na predlog ameriškega delegata Boydona na posredovanje mnogih delegatov drugih držav sprejeta nastopna kompromisna formula:

Konferenca priznava pomen obnove svetovne trgovine in je brezpogojno proti temu, da se spravljajo gospodarske zadeve v zvezo s političnimi vprašanji ter smatra udeležbo zastopnikov vseh na konferenci zastopanih držav brez izjeme na njihovo različne gospodarske sisteme kot razveseljivo znamenje za miroljubno gospodarsko sodelovanje vseh držav.

Pred končnim sporazumom, ki je bil došen ob 1. popoldne, se je vršil še srditi boj. Angleški delegat sir Balfour je predlagal formulo, ki zagovarja in priporoča samo obnovo gospodarskih odnošev med vsemi državami, ne da bi pri tem izrecno omenjala tudi Rusijo. Mnogo bolj ustrežljiv je bil predlog ameriškega delegata Boydona, ki izrecno naglašala gospodarski promet z Rusijo. Na temelju tega ameriškega predloga je bil tudi končno dosežen sporazum, ki znači za Rusijo velik uspeh. Ta sporazum je še posebej podčrtala angleška gesta Angleža Balfoura.

Katastrofalen potres

V noči od nedelje na ponedeljek so zaznamovali evropski in severnoameriški seizmografski aparati katastrofalen potres. — Epicenter v vzhodni Aziji?

Dunaj, 23. maja. s. Seizmografski aparati centralnega zavoda za meteorologijo so zaznamovali včeraj ob 23.45 srednjeevropskega časa potres v oddaljenosti okoli 7000 kilometrov. Gibanje zemlje na Dunaju je trajalo nekoliko poldrugo uro. Potres je bil nenavadno močan, tako da so nihalni vzvodi zanihali do 128 mm. En vzvod se je pokvaril. Središče potresa leži najbrže v vzhodni Indiji ali notranjosti Kitajske.

Berlin, 23. maja. s. Potresna opazovalnica v Jeni je zaznamovala včeraj potres ka-

tastrofalnega obsega, ki mora biti večji kot potres na Japonskem l. 1923. Zemeljski sunki so bili tako močni, da trakovi za zaznavanje na seizmografu niso zadostovali. Središče potresa leži najbrže v Srednji ali Južni Ameriki ali v centralni Aziji.

Newyork, 23. maja. s. V Washingtonu, New Orleansu in Ottawi so v pretekli noči zaznamovali seizmografi zelo močan potres, ki je trajal več ur. Oddaljenost središča potresa znaša 6 tisoč milj. Središče leži najbrže na Kitajskem ali v Čile.

Odhod princa Pavla v Anglijo

Beograd, 23. maja. p. Princ Pavle je s svojo soprogo Olgo odpotoval z Bleda preko Pariza v Anglijo. Beograjsko »Novosti« spravljajo to njegovo pot v zvezo s poslednjim sestankom med Briandom in Chamberlainom, odnosno v zvezo z jugoslovensko-italijanskim sporom.

Nenaden Čičerinov prihod v Pariz

Pariz, 23. maja. (be.) Semkaj je prispel sovjetski zunanji komisar Čičerin.

Anglija in sovjeti

London, 23. maja. (lo.) Jutri bo podala vlada v spodnji zbornici poročilo o angleško-ruskih odnošajih. Končna odločitev še ni padla. Dopoldne se je sestal ministrski svet, da prouči listino, najdene v prostorih »Arkosa«.

Značilen izid občinskih volitev v Varšavi

Varšava, 23. maja. s. Pri včerajšnjih volitvah v občinski svet je prešla desnica 47, demokratska levica 16, socialno-demokratska stranka 28, nacionalno-židovski blok 13 in splošna židovska delavska zveza 7 mandatov. Volilna udeležba je znašala 65 odstotkov. Volični izid znači znatno orientacijo na levo.

Volitve v Gdansk

Gdansk, 23. maja. (be.) V deželni zbor je bilo izvoljenih 67 Nemcev in en Poljak.

Socijalisti povsod napredujejo

Berlin, 23. maja. (be.) Pri volitvah v meklenburški deželni zbor so napredovale levičarske stranke, ki so pridobile tri sedelje. Socijalisti so močno narasli.

Pred volitvami prezidenta ČSR

Proslava majniške deklaracije čeških pisateljev.

H. Praga, 20. maja. Z agitacijo listov, strank in oseb je postala volitev predsednika republike dogodek, ki v zadnjih dneh popolnoma izčrpuje javno pozornost. To je tembolj značilno, ko je vendar znano, da volita prezidenta poslanska zbornica in senat, ne pa volilci sami. Agitacija za in proti oboji T. G. Masaryka se je tako razvnela, da resni politiki, ki imajo pred očmi državni interes, odkrito obžalujejo, da se z agitacijskimi sredstvi zmanjšuje avtoriteta prvega državljanja, predstavitelja republike, prezidenta države.

Volilne priprave so že zaključene. Izdani so varnostni ukrepi in izdelan ceremonijel, po katerem se bo volitev vršila: preprost, a dostojen za glavarja demokratične države. V prostorih poslanske zbornice so se izvršile nekatere izjemne, da se olajša gladek potek volitev, zlasti pa se prisega, ki jo bo položil prezident po izvolitvi v roke predsednika poslanske zbornice Malypetra. K prisegi in v parlament bo prišel predsednik republike ministrski predsednik, ki ga bo po izvolitvi spremljal na Hradčane. Po končanem državnopravnem aktu bo zaplapolala na parlamentu prezidentska zastava. V zbornico bo smelo vstopiti tega dne samo omejeno število ljudi, če zaradi tega, da se zagotovi mir in varnost, pa tudi zaradi tega, ker so prostori preozki za vse, ki bi jih dogodek zanimal.

Kljub temu, da se prvotno sploh ni razpravljalo o tem, kdo bo kandidat in tudi ne računalo z možnostjo, da se bo o tem javno diskutiralo; kljub temu, da tako volilci kakor politične stranke izprva niso dvomile o tem, da ima biti in da bo izvoljen dosedanjí prezident T. G. Masaryk — čeprav so klerikalci in desničarji ponovno pokazali, da jim njegova oseba ni všeč, — se vendar že več tednov agitira v tisku za in proti prezidentu Masaryku. Kdor podrobno zasleduje razvoj javnih dogodkov, ve, da so nesmiselno in škodljivo kampanje izzvali predvsem nekateri bojčeviteži, ki pravijo o sebi, da so posebno vdani prezidentu Masaryku. Na njihov naslov je bil čul že ponovno stari pregovor: »Pred prijatelji naj me Bog varuje, sovražnikov se bom varoval sam.« Nasprotniki ne bi imeli poguma, da bi sami odkrito stali v boju proti Masaryku, zlasti, odkar so se največje stranke: agrarci, češki socialisti in socijalni demokrati izrekli za Masarykovo kandidaturu in odkar se naglašala potreba, da bi bil Masaryk v interesu državnega ugleda izvoljen s kar največjim številom glasov, ne glede na stranke in narodnosti.

Osebnosti agitacije, ki so jih sprožili izvenparlamentarni življenji, katere takozvani branitelji in zagovorniki T. G. Masaryka, brez prezidentove vednosti in vpliva, očividno tudi proti njegovi volji, imenujejo reakcionarje in fašiste ter jim nadevajo še razna druga imena, so se oprijeli zares reakcionarni življenji — slovaški klerikalci in del čeških klerikalcev, slednji pa tudi skupina narodno demokratične stranke. Le-ta sicer docela brezpomembna frakcija je pred nekaj dnevi proglasila protikandidaturo dr. Kramářa. Dalje so zoper Masaryka madžarski krščanski socijalci. Vsi ti reakcionarji so zagnali tak hrup, da njih razdražena agitacija živo spominja na proslulo kampanjo proti prvi Masaryku pred vojno, ko so ga klerikalci proglasili za samega Antikrista.

Za sedaj je sigurno, da bodo Masaryka brezpogojno volili češki socialisti in češki socijalni demokrati ter pristavi obrtne stranke. Za poslance obvezne sklep, da se voli dosedanjí prezident, so sprejeli češki in nemški agrarci. Komunisti so izjavili, da bodo pri prvi volitvi, ki pa ni odločilna, glasovali za protikandidata Sturco — docela brezpomembno figuro s praške periferije — pri nadaljnjih volitvah, osobito še, če bi bila kandidatura T. G. Masaryka ogrožena, bodo glasovali za Masaryka. Proti Masaryku so se izrekli slovaški klerikalci, ki se pravkar pogajajo z ministrskim predsednikom. Njih agitacija proti Masaryku je zoprna, osebna in zelo brezobzirna. Z njimi drži skupina čeških klerikalcev, ki se zbira okoli dnevnika »Čech«, dalje madžarski klerikalci in del narodnih demokratov: dr. Kramář sam je izjavil, da ne mara biti figurant pri volitvah in se zaradi tega ne udeležuje agitacije. Pri volitvah prezidenta republike se glasuje po imenih, vendar pa z listki, torej tajno. Zaradi tega bo situacija vse do volitev dokaj nejasna, vzlic temu pa se je nadejati, da bo velika večina volilcev spoznala, kako dalekosežnega pomena je prezidentska volitev.

Nasprotniki T. G. Masaryka širijo v politični javnosti razne vznemirljive vesti. Tako spada med agitacijske race vest, da je ministrski predsednik Švehla uskočil iz vrst nasprotnikov dr. Beneša v sedanjí koalicijski vladi in da se je sporazumel z njim ter ga bo zagovarjal. V zvezi s tem se namiguje o novi »rdečezeleni« koaliciji. Politični članki »Narodnih Listov« že docela odkrito in zelo odločno zavračajo poizkus take koalicije. Ta vest pa korenin bržčas v dejstvu, da so narodni socijalisti prešli v zmerno opozicijo. Sigurno je, da bodo v doglednem času, kadar bo treba, zavzeli v vladi sedanje mesto slovaških klerikalcev, izmed katerih vsaj nekateri delajo vladi neprestane pregrevanje. Vstop v vlado utemeljuje narodni socijalisti tudi s tem, da dr. Beneša nasprotniki venomer napadajo, češ

da sedi v vladi, medtem ko je njegova stranka v opoziciji.

Dejstvo je, da je in bo za prezidenta Masaryka ves levi blok, socijalistične stranke; nasprotniki so na desnici, vendar pa niso enotni ne v tem in ne v drugih vprašanjih, tako da je desničarski blok, čeprav močnejši po številu od levičarskega, zbog svoje nesloge dokaj slab in nesposoben za skupno akcijo. Ne smemo tudi pozabiti, da je ministrski predsednik Švehla, načelnik največje meščanske stranke, načelen nasprotnik hujkanja ter se vedno in povsod zavzema za pameten sporazum in za napredek. Zaradi tega se ne vrtika v sedanjo agitacijo, ki jo mora že glede na državni prestiž obsojati.

Ob desetletnici naše revolucije se češka javnost hvaležnih spominja slovičnega manifesta čeških pisateljev v maju leta 1917. V njem so češki pisatelji odkrito, iz čelara srca povedali poslanecem, kaj misli češki narod o svoji bodočnosti. Jaroslav Kvapil, ki je dal pobudo k manifestu, je imel o tem pomemben govor. Vršile so se in se še vršijo proslave, obnavljajo se spomini na tiste dni, da se vidi, kdo je imel takrat pogum, da nastopi za resnične narodne interese. Tako se omenja spontani nastop delavstva kovinsko industrijskih tovarn v Pragi, potem pisava dnevnika »Večer« in njegovega glavnega urednika J. Vranega, ki je postal besednik češke revolucije v domovini, čeprav mu je policija neprestano pretirala z osebnim preganjanjem in z ustavitvijo dnevnika. Pisatelj Alojz Jirásek, ki je eden izmed prvih podpisal manifest in od tega časa sem nastopal kot kulturna avtoriteta na raznih manifestacijah, je bil včeraj odlikovan z revolucionarjsko kolajno; takisto sedanjí glavni urednik »Venkova« senator Vraný.

Dalje se slavi spomin na bitko pri Zborovem. V tej so — kakor znano — nastopili proti vojski centralnih držav češkoslovaški legionarji kot samostojne enice antantnih armad in to vzlic temu, da so jih Rusi zapustili in jih spravili v negotov položaj. Vendar te proslave nimajo pravega odmeva. Za dejanske razmere je značilno to-le: Pisatelj Kvapil je bil povabljen, da bi govoril na radio o majniški izjavi pisateljev. Ko pa so mu vrnil koncept govora, in je opazil, da so mu neznani činitelji močno senzicirali njegov govor in ga tako prikrojili, da bo bile prvotne misli skrite ali celo izločene, se je odpovedal govoru. To pričuje, da močniki, ki so takrat vodili avstrijsko politiko, niso izgubili političnega vpliva, četudi je le-ta prikrit in anonimen.

Anglija in kitajski dogodki

Napredovanje rdečih čet

London, 23. maja. (lo.) V spodnji zbornici je stavil delavski poslanec Kenworthy na zunanega ministra vprašanje, ako bodo pomorske oblasti v Sanghaju, ki so prepovedale Čangkajsko uporabo železnice Sanghaj-Nanking, postopale tako tudi napram severnim kitajskim četam, Chamberlain je odgovoril, da so vezani z železnico Sanghaj-Nanking veliki angleški interesi. Železnica služi za garancijo angleškega železnicega posojila Kitajski in Anglija je vedno protestirala, kakor hitro je nastala nevarnost, da se razgubi železniški vojni material. Tako je prejel tudi preje angleški konzul v Nankingu nalog, da protestira zavezno pri generalu Čangčungčangu.

Hankow, 23. maja. S. Vrhovni poveljnik rdečih armade sporoča, da so njegove čete v trideniški bitki osvojile Čangčau, Siping in ozemlje ob reki Ungho. Sovražnikov je padlo okoli tisoč, ujeli pa so jih 5000. Razen tega so zaplenile mnogo topov, strojnič in municije. Rdeča armada je izgubila 700 moč.

Senghaj, 23. maja. S. Brzojavka iz glavnega stana v Hankavu zatrjuje, da je bil general Fengčusiang na nekem pohodu ujet.

Ponesrečen polet iz Anglije v Indijo

London, 23. maja. (lo.) Angleška letalca Carr in Lindman, ki sta hotela v nepretrganem poletu dospeti v Indijo, sta bila prisiljena 45 milj južnozhodno Bender Abbas pristati na morju, kjer ju je sprejel na krov angleški parnik »Donax«. Letalo je poškodovano. Letalca sta bila v zraku okrog 32 ur.

Vihar na Jadranu

Jakin, 23. maja. (pa.) Vseled velike nevihte se je potopilo večje število ribiških lađij. Mnogo ribičev je mrtvih in ranjenih.

Dve preprečeni razpravi

Beograd, 23. maja. p. Za danes popoldne je bila napovedana seja plenuma zakonodajnega odbora. Na dnevnem redu je bil načrt zakona o odvetnikih. Potem ko je bil prečitan zapisnik prejšnje seje in druga poročila, bi se imela prirediti diskusija. Ker pa minister pravde dr. Stakić vzel odločnost iz Beograda ni bil navzoč, se je seja zaključila in je predsednik določil prihodnjo sejo za jutri popoldne ob 15.30.

Za danes je bila napovedana tudi seja anketnega odbora, na kateri bi se imelo razpravljati o interpelaciji proti davkovodcu Risti Jojiću v beničinski aferi. Seje ni bilo, ker ni prišel na sejo nihče od vladne večine.

Zagrebska deca v Beogradu

Beograd, 23. maja. r. Učenci zagrebške ljudske šole iz Bogovičeve ulice so danes prispeli v Beograd zdravi in veseli. Na postaji jih je sprejela beogradska mladina z učitelji in roditelji. Beograjski mališi je pozdravil svoje zagrebške bratce z ganjljivim nagovorom. Deca je bila zelo razpoložena in se je navdušeno objemala. Zagrebški gosti so bili nastanjeni po privatnih hišah. Popoldne je zagrebška deca odšla v Zemun, popoldne pa si je ogledovala Beograd. Jutri popoldne prirede zagrebški mališi gosti v »Maneži« koncert.

Prosvetna uprava v Ljubljani pod škofovsko komando

Na zahtevo ordinarijata je ponovitev javne telovadbe šolske mladine v Ljubljani zabranjena!

Pred kratkim se je vršila na letnem telovadbišču ljubljanskega »Sokola« javna telovadba srednje in meščanske šolske mladine. Nastopili so s prostimi valami dečki in deklice, lep utis njihovega nastopa je kvaril le dež, ki je skrajšal telovadni program za polovico. Za 29. maj je bila povodom mladinskega dne »Jugoslovenske Matice« projektirana ponovitev telovadne nastopa dijakov in dijakinji. Zadnji teden pa je začel napadati »Slovenec« to prireditelje ter se »zgražati« nad telovadnim nastopom deklic, češ, da je bila njih telovadna oprema »neestetska in naravnost pohujšljiva«. »Slovenec« se je izrekel sploh proti javni telovadbi deklic, kajti »deklice se vselej odkrha čut za dostojnost in toli prikupljivo rahlostnost kadar javno telovadi«. (Le za »Orlice« to očividno ne velja). »Ni vseeno — piše nadalje »Slovenec« — telovaditi med štirimi stenami ali pa v pricu mladega, dijaškega občinstva. In te mladenke so nastopile ob živem opazovanju številnih dijakov, ki so upravljeni v letih razvoja in pubertete. Kaj si mislite, da je ta mladež brez čuta?« Da ne bo nobenega vpraševanja, ugotavljamo, da so bile deklice dostojno oblečene od kolen pa do vratu in razen tistega gospoda, ki je pisal goreni napad v »Slovencu«, se nihče ni zgražal nad telovadno obleko deklic kakor tudi se nihče ni mogel pohujšati pri pogledu na vseokoli decentno telovadbo. Moral bi biti res hudo perverzen človek, da bi prišel na take svinjske misli, kakor jih razvija člankar v »Slovencu«. »Slovenec«

Zopet ena klerikalna laž razkrinkana

»Slovenec« demantira kardinalno točko svoje demagogije proti SDS.

V »Slovencu« od 20. maja smo čitali na drugi strani sledečo izjavo:

»Iz izjav dr. Ljube Leontiča kot predsednika Orjuna in drugih vodilnih funkcionarjev ter organizacije smo se prepričali, da naša notica, priobčena v listu od 22. januarja 1927: »Orjuno je organizirala, oborožila in plačevala Samostojna demokratiška stranka«, ni resnična. Vseled tega hojalo ne preključujemo njeno vsebino. Uredništvo.«

S to izjavo je zaključena slavna kampanja, ki jo je več let vodil »Slovenec« proti SDS. V nešteti člankih je dolžil SDS, da je »organizirala« Orjuno. Zlasti pred volitvami je vedel natančno poročati, kako je SDS »oborožila« Orjuno. Čele stolpe bi lahko napolnili s citati iz »Slovenca«, v katerih je dolžil SDS, da je »plačevala« Orjuno. Kdo se ne spominja krvavih opisov nekaterih dogodkov v Trbovljah, nadalje dogodkov v Ljubljani, ko je »Slovenec« poročal o Orjuni skrajno neverjetne izmišljotine in te izmišljotine naprtili po vrsti SDS. Koliko krogič je SLS prejela na podlagi te lažljive kampanje proti SDS. Najraje je s to lažjo operirala med delavstvom, v rudarskih revirih in med Kočevarji.

Potoke črnila je »Slovenec«, porabil, da razširi skrajno pretirane ali pa popolnoma iz prstov izmозgané laži o »Orjuni« med našim ljudstvom in jih naprtil SDS. Demagogija je tekla dalje, dokler »Slovenec« ni bil pozvan pred sodišče, da dokaže svoje trditve. Tu pa je klecnal na kolena in priznal svojo laž. Resnica, božja hčerka, včasih celo pri klerikalnih dosežeh skromno zmaga — akoravna, to radi priznamo, se ji to redko posreči.

Tabor krščanskih socijalcev pri Sv. Joštu

Oster spopad med dr. Stanovnikom in k. planom Gabrovškom. — Klerikalna intervencija proti razpisu občinskih volitev v Ljubljani. — Krščanski socijalci na strani dr. Stanovnika.

V nedeljo je priredila pri Sv. Joštu nad Kranjem klerikalna kršč. soc. »Krekova mladina« svoj tabor. V ljubljanski skupini se je nahajal dr. Stanovnik. Večina na Sv. Joštu prisotnih so tvorili običajni nedeljski izletniki iz Ljubljane, ki so z vidno radoovednostjo sledili govornikiški borbi med prisotnimi razprtnimi voditelji SLS. Zborovanju je predsedoval g. Anton Marinček, urednik Delavske zbornice v Ljubljani. V svojem odprtem govoru je pozdravil tudi navzočega dr. Stanovnika, ki je član organizacije. Govorili so tajnik SLS kaplan Gabrovšek, dva oblasna poslanka, dva dijak iz Ljubljane, glavni urednik »Slovenca« Terzaglav in končno tudi dr. Stanovnik. Ta je pričel brati kaplanu Gabrovšku in celemu vodstvu SLS take levite, da so vsi kar obstrmel. Nastal je cel vihar in nekateri ljubljanski klerikalni voditelji so jo še pred koncem dr. Stanovnikovega govora popihali. Dr. Stanovnik je žel za svoja izjavanja burno odobranje večine prisotnih krščanskih socijalcev, ki so ogorčeno vzvikali proti terorju in samovladi v stranki. Dr. Stanovnik je mad svojim govorom ostro napadel strankino vodstvo. Naglašal je, da je bil vedno pristajač SLS, da je že od mladosti delal zanj in da bo to tudi v bodoče kot navaden vojščak. Ne da se pa od nikogar izključiti, »najimaj« pa od kakega kaplana. Dr. Stanovnik dobro ve, da je veliko vreden, sicer — pravi — bi se ne bil dr. Natlačil pred dnevi oglašati pri velikem županu in ga pripravljati, naj še ne razpiše volitev v ljubljanski občinski svet! Pri tel. dr. Stanovnikovi trditvi se je tajnik SLS, kaplan Gabrovšek strahovito razburil. Prišel je kričati, da je to laž. Dr. Stanovnik ga je zavrnil, rekot: »Potem sta lažnika tudi veliki župan in dr. Ravničar, ki sta mi to povedala.« Kaplan Gabrovšek je skušal zabrisati porazen vtis Stanovnikove izjave, da je SLS proti občins-

napad na šolsko telovadbo deklic pa je menda zadovoljen omdno je bil le pripravna na to, da se je v zadevo vmešal ljubljanski škofijski ordinarijat ter da je škof dr. Jeglič vložil pri šolski upravi protest proti ponovitvi telovadbe srednješolske mladine. Kakor čujemo se je prosvetni inspektor dr. Cepuder škofu temu protestu takoj udal ter zabranil javni nastop šolske mladice 29. t. m. Tako je škof postal via facti komandant državne šolske uprave v Ljubljani, s čemer je doprineš dokaz kakšne pravice si lasti cerkveni knez nad državno upravo, ako je državna uprava v rokah eksponentov SLS. Ta slučaj pa tudi dovoljuje sklepanje kam bi zašla šolska uprava, ako bi bila povsem poklerikaljena. Dalje klerikalcem avtomatno v Sloveniji, pa ne bo škof gospodaril samo po osnovnih in srednjih šolah, marveč tudi po univerzi. Najbolj zanimivo na celi stvari pa je še to, da izvirja klerikalna objava proti javnemu nastopu dijakov in dijakinji iz nestrpnosti in sovražstva do Sokolstva, ki je pri celi stvari prizadeto le toliko, da je »Ljubljanski Sokol« dal za šolsko prireditelje na razpolago svoje letno telovadišče. Že samo to pa je zadosten vzrok za klerikalce, da so vzeli nedolžno in decentno telovadno opremo dijakinji za povod nevalificirane in zolotske akcije proti šolski telovadni prireditvi sploh. Tako smo pod klerikalnim režimom, ki se še vedno šopiri na Bleiweisovi cesti doživeli kulturne škandal, ki je dandanes pač samo še v Sloveniji mogoč.

skim volitvam. Srdito je napadel dr. Stanovnika in zagovarjal politiko strankinega vodstva. Zborovalci, ki so bili večinoma na strani dr. Stanovnika, so zahtevali nadaljevanje debate kar pa je predsednik preprečil s tem, da ni dal nikomur več besede. Incident je napravil na zborovalce skrajno mučen vtis. Razšli so se pod vtisom razcepčnosti v stranki, to je vedel klerikalno komando in socijalno strujo.

Značilno za nezaupanje vodstva SLS napram Krekovi mladini je tudi sledeče: Prireditelji tabora pri Sv. Joštu so naprosili jeseniškega kaplana g. Krašna, naj pride na njihov tabor in naj bere sv. mašo, kar jim je ta tudi obljubil. Kakor nalašč pa je jeseniški kaplan v nedeljo obel in kakor nalašč so iz Ljubljane poslali nadomestnega duhovnika v osebi — tajnika SLS, kaplana Gabrovška.

Opaženo je bilo tudi, da se je začela delegacija SLS v oblastni skupščini, v kateri pripada klerikalni delavski organizaciji in ki je bila doslej popolnoma pod vplivom vodstva stranke, po dogodkih zadnjih dni nagibati na stran, ki zagovarja politiko, kakor jo zastopa dr. Stanovnik. V splošnem je vodstvo kršč. socijalcev mnenja, da se je dr. Stanovnik s svojo akcijo nekoliko prenegril, priznava pa, da ima popolnoma prav.

Kaj pravi »Istranin-svečenik« o škandalu z baško škofijo?

Slab zagovor škofa Budanovića. — »Kdor ni fašist, ta ni katolik!«

»Slovenec« se je znova oglašil k škandalu s takozv. baško škofijo, ki ima sicer svojo škofa, toda škofijski teritorij pripada kalaški škofiji na Madžarskem. Za pričo je toplot pozval novoimenovanega baškega škofa Budanovića, ki pravi: »Ni kriv Vatikan, da je Baška še vedno del madžarske kalaške škofije. Na Reki se je mogla ustanoviti škofija, ker Vatikan nima službene zveze s Kvirinalom in upravi lica cerkev v Italiji brez sodelovanja italijanske vlade. V Jugoslaviji pa Vatikan ne more urejevati zadev katoliške cerkve brez sporazuma s kraljevsko vlado, sporazum pa se bo dosegel s podpisom konkordata. Sv. oče je pa kljub temu hotel baškim katolikom pomagati prihoditi na pomoč in je že leta 1923. oddvojil jugoslovenski del Baške od jurisdikcije kalaškega nadškofa.«

Tako škof Budanovića. Sam pravi na koncu, da je hotel »Sv. oče kljub temu, torej čeprav brez konkordata, baškim katolikom pomagati prihoditi na pomoč in da je že l. 1923. oddvojil jugoslovenski teritorij od madžarske jurisdikcije. Torej bi bil pri tisti prišli prav lahko ustanovili še popolnoma jugoslovensko škofijo, kakor je storil na pr. v Beogradu. Če je lahko imenoval škofa brez konkordata in če je oddvojil od madžarske jurisdikcije naše teritorij, zakaj ni ustanovil še samostojne škofije, kakor je to še mnogo preje storil na Reki in drugod?

K tej izjavi škofa Budanovića se je oglašil v zagrebškem »Obzorju« tudi »Istranin-svečenik«, duhovnik iz Istre, ki pošteno piše:

»Nisem ne pravnik ne diplomat, vendar smatram, da bi ne bila nobena žalitev, da je Vatikan ustanovil samostojno škofijo v Baški. Na pr. tako, kakor je ustanovil beograjsko nadškofijo, kakor je Sv. stolica poslala svojega nuncija v Beograd in je v Vatikanu sprejela beograjskega poslanika. Na enak način bi bila lahko ustanovila torej tudi baško škofijo, saj so bile tudi druge razgraničene. Vse se more, ako se hoče. Uverjeni smo, da bi bila vsaka jugoslovenska vlada z veseljem odobrila ustanovitev baške škofije.

Ako pa se pravi, da je Vatikan postopal v Italiji tako, kakor je postopal, ker nima s Kvirinalom službenega stika, da je torej v tem oziru prost in da je delal kakor je hotel in kakor je zna, potem je to za nas na teh obalah Jadrana prav žalostno priznanje. Kako to, da je bila, čeprav je Sv. stolica povsem neodvisna od Kvirinala, v

sporu med nami in Italijani vedno na njihovi strani? Kako to, da se naš jezik zatira v cerkvi in v šoli, kako to, da je že l. 1923. jugoslovenski del oddvojen od madžarske nadškofije. Tu na zapadu se temu čudimo, kajti to je bilo izvršeno šele (ne pa že!) l. 1923. saj je bila Reka odvzeta Sinju. Cres in Lošinj Krku in Lastovo Dubrovniku, čim so Italijani stopili na naše ozemlje! Italijanska okupacija ni bila definitivna rešitev stare škofije. Zakaj se je tako mudilo? Z verskega stališča ni bilo prav nobenih razlogov. Krški škofiji je načeloval vzor-škofa Mahnič. Pod njegovo škofijo so spadali najbolj hrvaški otoki Cres in Lošinj, kjer so službovali v vsakem oziru vzorni duhovniki. Kaj nagnalo Sv. stolico, da jih je oddvojila od Krka? Kako je mogla Sv. stolica dopustiti, da so bili s Cresa in Lošinja pregnani naši duhovniki, naši frančiškani, ki so bili tamšnjem narodu oči in mati in da so njihovo mesto prišli neki plačanci, ki imajo svoje brevijarje okrašene s fašistovskim znakom in ki odgovarjajo našemu narodu, kadar zahteva, naj se mu propoveduje v narodnem jeziku: »Komur ni prav, naj se utople. Izjavijo tudi javno z besedami: »Chi non e fascista, io non lo tengo per un cattolico« (kdor ni fašist, tega ne smatram za katolika). Ako je Sv. stolica v resnici neodvisna od Kvirinala, zakaj ni pustila Lastovo pod dubrovniško škofijo, kakor to zahtevajo cerkveni interesi? Kaj se je doseglo z ustanovitvijo reške škofije? Prebivalstvo te škofije je v ogromni večini hrvaško, sedaj pa ima pastirja, ki ne razume svojih ovc. Po priznanju nekega duhovnika iz Florencia so na Reki oni, ki še hodijo v cerkev in ki se izpovedujejo, Hrvti. Kdo naj jih izpoveduje če pa so naši kapucinci izgnani? Enako lahko rečemo za celo Istro: Ljudstvo je ostalo brez pastirja, zavladala je »abominatio desolationis«. Po čegavi krivdi?

Kdor ni slep lahko vidi, da v Italiji in v cerkveni politiki ne odločajo le verski interesi, nego italijanski interesi in čustva in da se razpuščajo čisto verska združenja samo zato, da se na njihovo mesto postavljajo brez borbe in brez vsakega odpora društva kakoršna želi in hoče Mussolini!

Kdaj bomo v »Slovencu« čitali tak pozumen glas proti enostranski in tudi versko škodljivi politiki Sv. stolice in Vatikana?

Politične beležke

»Samostojni demokrati v Sloveniji kapitulirajo«

Odkar so se izvestni zagrebški listi sramljivo obrnili od Radića stran, so intenzivne pejačo z razmerami v Sloveniji, vendar na tako netesen in površen način, da človek dostikrat ne ve, ali bi se smejal ali jezil. Kar oba Tipografska žurnala objavljata iz slovenske politike, je na las podobno svoječasnim sloviti »Slovenčevim« razpravam iz gostilne »Pri mačku, tam za vodo«... V tem oziru se posebno odlikuje »Jutarnji list«, ki od časa do časa servira svojim navnim čitateljem najbolj bedaste politične senzacije iz Ljubljane. Tako je »J. l.« v nedeljo kot poseben »telegram« pod naslovom, ki smo ga postavili na čelo naše notice, »po svojo« reproduciral vsebinsko člančica v »Četrtkovem Jutru«, v katerem smo komentirali izvajanja »Kmetskega lista« o napredni fronti. Kakor znano, smo mi podčrtali potrebo, da se slovensko ime zaščiti pred klerikalnimi škodljivci, ki so s svojo separatistično politiko Slovence pomagali potisniti v drugo vrsto ter smo poudarili, da bi ojačena napredna politika bila tu s slovenskega stališča velika pridobitev. To našo konstatacijo tolmači »J. l.« kot »potpuno odricanje od jugoslovenstva!« Ker smo ugotovili, da je SDS v svoji politiki vedno se zavedala dejstva, da tvori jedro našega naroda kmeti in delavski stan, saj je SDS po ogromni večini svojih volilcev stranka našega malega človeka, se Tipografskemu državnemu zdi, da smo se odrekli dosedanjí orijentaciji ter »potpuno kapitulirali!« Seveda je s tem izvršena tudi »potpuna politična diskvalifikacija SDS«. »Jut. list« s skrbjo vprašuje, ali je vse to v Beogradu že znano in kaj bo rekel Pribečević. Zagrebški mali Moric naj se potolaži: naše stališče je v Beogradu znano že nekaj let in Pribečević nima nič pripomniti, kar bi bilo »Jut. listu« všeč. Poročilo Tipografskega dnevnika je le v enem oziru interessantno: dokazuje namreč, kako silno je oddaljen Zagreb od Ljubljane, odkoder morajo uboge zagrebške redakcije dobivati »telegrafska poročila« o stvareh, ki ležijo že dve, tri dni tiskane na njihovih mizah.

Interesantna slika iz občinskega sveta

Dne 8. t. m. so se vršile na Brodu občinske volitve. Vseled velikih volilnih nerednosti je opozicija vložila protest. Kljub temu je bila sklicana prva seja občinskega sveta radi konstituiranja in izvolitve župana. Na seji, ki se je vršila dne 19. maja pa se je pokazalo, da ima opozicija (samo) stojni demokrati in delavci) večino, ki je pri verifikaciji razveljavila mandate »meščanskega bloka«, to je združenih kničevcev, radikalov, federalistov, klerikalcev in židov. Ko je bilo pet mandatov tega bloka razveljavljenih, je prisotni oblasni odgovornec odredil glasovanje, ki je izpadlo v razmerju 12 : 7 v prilog opoziciji. Nato je prišel oblasni odposlanec razveljavljati mandate delavskih zastopnikov na podlagi zakona o zaščiti države. Ker mu kljub temu ni uspelo skrušiti večine, je sejo — kratkomočno odgodil. Bržkone bodo razpisane nove volitve.

Naši kraji in ljudje

Kraljica Marija kot vladarica in mati

Ameriška publicistka o kraljici Mariji in prestolonasledniku Petru

V nedeljski prilogi lista «New York Times» je ameriška književnica in publicistka Ana O' Haif Mac Cornicova objavila pod naslovom «Svobodnoma omladina je našla sebi kraljico» zanimiv intervju z našo kraljico.

V svojem članku pripoveduje ameriška publicistka, da je kraljica Marija sposobna pokazati, da je sodobni mladi ženi, ako ji je usojeno sedeti na prestolu, možno dati nekaj novega v tej stari ustanovi. To je kraljica, ki uživa državljanske svoboščine v veliki dobi demokracije ter se vede in izraža sodobno. Med drugimi naglašja, da je kraljica Marija med vsemi kraljicami na svetu najbolj gospodinska. Kljub svoji vzgoji in izrednim razmeram v mladi državi skuša vzdržati staro pravico žene v domači hiši. Kraljica Marija ni starodobna in se tudi ne pokorava enoličnim predpisom. Sama vodi svoj avtomobil in si ni odrezala las. Njen nastop je nepriljubljen in s svojo okolico obuje nadse prilizno. V intervjuju z ameriško publicistko je izjavila, da je vzbujala svojo novo domovino in njen narod. Z velikim strokovnim znanjem govori o srbski umetnosti in navdušeno pripoveduje o hrabrosti srbskih žena. Kraljica Marija je vladarica čisto svojega načina in uspel tip naraščanja, ki je našel v njej svojo predstavniko.

O kraljeviču Petru pripoveduje ameriška pisateljica, da je velik popotnik. Skoro vsako popoldne ga vozijo v avtomobilu na sprehod po avalski cesti. Kraljica smehljaje pripoveduje o njem: «Zelo je zabaven, toda že pričinja spravljati me v zadrego. Danes, ko je avtomobil polagoma vozil na nekem razpotju, je pokazal na neko debelo gospo na trotoarju in zaklical z vsem glasom: «Glej, mama ono smešno ženo, popolnoma je okrogla. A, kaj je onemu malemu človeku?» Midva vedno govoriva angleško med seboj ter tako onadva brčkone nista razumela. On in njegov oče govorita srbsko. Jaz razumem srbsko, toda še slabo obvladam ta jezik. Njegov oče pravi, da je muka, ker je Peter logičen in da otroku treh let ni treba logike. Peter govori prečevalno, neprestano organizira, kakor se izraža, izlete na naše posestvo na deželi. Ima mnogo igrač, toda kot večina otrok ljubi igro fantazije. Najljubša igra mu je, da zbere vse blazine moje sobe in da napravi iz njih železniški vlak na tleh. On jih spaja in odklopi. Jemlje katerikoli primeren predmet za kladivo,

da prikuje, kar se je omajalo in na koncu požene lokomotivo. «Ali si v vlaku mama» vprašuje. «Sem», odgovarjam z drugega konca sobe. «Potem je vse v redu, pojdemo v Milan.» — «A zakaj ravno v Milan?» ga vprašujem. «Zato, ker je tamkaj velika postaja,» se glasi odgovor. Tedaj naenkrat dožene, da nima dovolj premoga in da so vagoni za prevoz priklopljeni poslednji. To je veliko vprašanje, ker pojasnjuje, da mora voditi lokomotivo, da mora skrbeti za potnike, in kako naj spravi prevoz z zadnjega konca vlaka do lokomotive, kjer bi moral biti? «Ne skrbi, jaz bom vse to napravil,» me prepričuje in si nabavi drugo lokomotivo ter po manevriranju s kretnico ter menjanju tračnic pridemo končno gori in doli utrujeni po naporu na veliko milansko postajo.

Kraljica je ob tej priliki govorila tudi z občudovanjem o filoloških sposobnostih dr. Princa, angleškega poslanika v Beogradu.

Odkar je Wilson zastopal jugoslovnsko tezo pa do danes, ni mogla ameriška vlada ničesar popularnejšega storiti, kakor da je poslala semkaj človeka, ki govori srbski. Ne samo kraljica, pravi ameriška publicistka, temveč vsakdo v državi se čudi, kako pozna dr. Prince tudi pokrajinska narčja, ker more predavati hrvaško v Zagrebu in slovensko v Ljubljani.

Dasi je dobra lingvistinja, kraljica priznava, da ima težkoče s podrobnostmi jezika svoje nove domovine, ki je povsem različen od rumunskega. Kraljica je ljubiteljske glasbe ter je hvalila beografsko opero. Glavna tema razgovora pa je bila o državi sami. Delo, ki ga najbolj ljubi med svojimi uradnimi dolžnostmi, so izleti s kraljem v razne seljaške kraje. Potuje v avtomobilu po neravnih potih v primitivna sela, kjer se spoznava z narodom. Kraljica ljubi seljake, njihova ročna dela in stare običaje. Najljubša in najštevilnejša so njena potovanja skozi Staro Srbijo in Makedonijo. Kraljica se zlasti zanima za stare spomenike umetnosti. V politiko se ne vmešava, ker je preveč modra, pripomnila pa je v razgovoru, da je večina spomenikov srbske zgodovine treba iskati v Makedoniji. H koncu povdarja ameriška publicistka, da na kraljici Mariji ni ničesar preračunjenega, njen značaj se nagiblje k prostodušnosti in stvarnosti.

ne na naslov: Directeur grand-bureau Eijsden St. Barbe, Limburg, Belgique. Piše se lahko v vseh jezikih ali pa tudi na zastopnika: Alojzij Wollner, kantiner, Traversier str. 62, Eijsden, Limburg, Belgique.

Vsem čitateljem »Jutra« pošiljajo priskrbe pozdrave: Alojzij Wollner iz Poljčan ter njegova soproga Ivanka, roj. Fakin iz Sv. Križa pri Litiji, Ivan Grčar iz Dol pri Litiji, Franc Krumpfer iz Šmarji pri Jelšah, Jakob Skale iz Poljčan in mnogo drugih rojakov.

Velik požar v Starem trgu pri Črnomlju

16 poslopij pogorelo do tal — Ogromna škoda.

Črnomelj, 22. maja
V soboto ob 2.15 popoldne je naenkrat izbruhnil ogenj v hiši gostilničarja Butala v Starem trgu pri Črnomlju. Ogenj se je razširil s silno brzino. V desetih minutah je bila v plamenu vsa bližnja okolica. Pogorelo je do tal 16 poslopij, med njimi 9 hiš. Zgorelo je tudi poštno poslopje. V zadnjem trenutku je poštarica rešila z življenjsko nevarnostjo poštne listine in denar. Poštarico so morali pri njenem požrtvovalnem delu orožniki s silo odvleči iz hiše, da se ni ponesrečila v plamenih. Pogoreli niso rešili ničesar in je škoda ogromna. Pogoreli so vsi poljski predelki in tudi živila. En sam posestek ima škodo nad pol milijona dinarjev. Človeških žrtev ni. Na pomoč so prihiteli štiri požarne brigade, ki pa niso mogle dosti pomagati radi pomanjkanja vode, ker je Kolpa preoddeljena. Izmed pogorelecev so bili zavarovani le nekateri. Na mesto požara sta prihitela tudi sreski poglavar iz Črnomlja ter poštini inšpektor Vi. Kos. Gori še sedaj, ker pa močno dežuje, upajo, da bo kmalu vse pogaseno.

Požar v lhanu

V soboto okrog pol 24. ponoči je izbruhnil požar pri posestniku Janezu Štitarju v lhanu pri Domžalah in mu v par urah upeljal hišo ter gospodarsko poslopje z vsem inventarjem. Razen tega mu je pogorelo četrto govedo in 2 prašiča.

V hiši sta bila zvečer le 70letna Štitarjeva mati in 9letni Štitarjev sin. Starka je zapazila požar šele tedaj, ko je bila vsa hiša v plamenu. K sreči je imela še toliko prisotnosti duha, da se je z malim vnukom rešila skozi plamen, pri čemer je dobila na rokah in nogah precejšnje opekline.

Hiša je bila s stamo krita, je stala na samoti, vsled česar niso mogli ničesar rešiti.

Kako je nastal požar, ni pojasnjeno. Brčkone so se vnele saje, ker je bilo poslopje staro in okajeno. Štitar trpi veliko škodo, zavarovan pa je bil le za borih — 150 Din.

Grozen umor pri Brežicah

Morilec ubil 70letno staro s sekuro in ji oropal 25 Din.

Brežice, 23. maja
Včeraj, v nedeljo zjutraj so našli v Zverinjski, občina Arčiče, 70letno užitarico, vdovo Ano Kopinc umorjeno v njenem stanovanju. Imela je pet smrtnih ran na glavi, vratu in na rokah. Udarci so bili prizadeti s težko drvarsko sekuro, ki so jo našli priloženo ob postelji, na kateri je ležala umorjenka. Morilec je oropal samo 25 Din, ki jih je vzel iz omare v sobi.

Glavno vrednost, hranilno knjižico za 1900 Din in 400 Din gotovine ni našel, ker je bila skrita v smetnjaki postelje, na kateri so našli umorjenko. Umor je bil izvršen ponoči, morda okrog polnoči, ker so našli zjutraj umorjenko že otrpelo. Našla jo je ob 7. zjutraj njena postržnica Frančiška Ologovšek, ki je dobila ob svojem prihodu vrata odprta.

Zločinec se je po umoru mudil brčkone

Hiša skrivnosti

I. del: Kadar jezero molči ...
II. del: Zmota justice
III. del: Pota usode
IV. del: Triumf ljubčani

Orjaški velefilm v glavni vlogi odlični Rus: IVAN MOZUHN (znan iz filma Carjev sel) pride v K... D...

con brio.

Dvoje parov, ki se najdejo, ločijo in spet najdejo. To je vsebina. Hero in Claudio — ona skoraj da sentimentalna, no vsa svetla. Pa ima tudi vse druge lastnosti ženske, obleke, ljubi, prebrisana je, skuša prijatelji najti moža, in v strahu je pred novim življenjem v zakonu. Vse to je toplo in greje. Claudio, o to je dečko, da je kaj. Njegove besede so iskrenost — v cerkvi pa postanejo muzika.

O Hero, kakšna Hero bi bila, da pol miline vnanje ti sijalo, je v tajne misli tvojega srca.

Njegovo moštvo se ne skriva, je hitro in sveže, ne brez robustne strasti, naivno in globoko obenem. — Temu paru stoji nasproti »bodeči«, par — Beatrice in Benedikt — izbranica in ljubica Shakespearjevega dovtpa. Ne moreta se vsled notranjih pomislekov dobiti. Oba ljubita samega sebe in Shakespear nam samo nakaže, da oba par dni trpita; mi ne vidimo tega hrepenenja, samo slutimo ga lahko — Shakespear neče pokvariti dobre volje. Pa se dobita in zaljubita drug v drugega, da je kaj. — Ne glede na vso veselost pa vidimo, da je velik tragik mešal barve tej veselosti; pa če bi govoril za to samo stari Leonato, ki bi znal prokleti hčer celo ob njeni zadnji uri.

Ampak to še ni vse! Saj jih je težko izbrati izmed teh sedemnajstih! Sta tu še Zimolez in Cemerika. Morda se je hotel ponorečevati gospodine Shakespear iz mešanske garde, iz policije. — Čuvaja, birača, vsa pre-

še dalje časa v sobi, kjer si je pripravil jajo jed, katere ostanke so še našli v posodi na peči. Ko je kahal, je zakril vsa tri okna, da ga ni bilo mogoče opaziti od zunaj.

Danes se je vršilo raztelesenje umorjenke. Orožniki so aretirali dva možka in sicer lastnika užitarkega posestva ter nekoga drugega možka iz sosesčine, ki je na slabem glasu in je osumljen umora.

Nedelja na Gorenjskem in turisti

Ljubljana, 23. maja

Kakor običajno, čez teden lepo vreme, v nedeljo pa dež, tako je bilo tudi pretekli teden. Vse si je obetalo, kako bo v nedeljo lepo in v vlaki, posebno gorenjski, so bili včeraj polni izletnikov. Največ jih je šlo na Golico, kjer je sedaj pravi cvetlični raj. Belina narcis se vidi že od daleč in opojni vonj cvetja napaja vso okolico. Pa tudi otvoritve koč so za izletnike zelo mišljene, kajti pri otvoritvah je navadno vse bolj živahno kakor kasneje. Včeraj je na Golici vse mrgolelo. Večinoma so bili ljubljanci, precej pa je bilo tudi domačinov, ki včasih dobrohotno, včasih pa tudi z zavistjo gledajo dobro voljo tujih izletnikov.

Kakor vsako nedeljo, je prišlo včeraj na Gorenjsko precej Zagrebčanov in nekaj izletnikov iz Avstrije. Manjša udeležba je bila pri otvoritvi na Vršču, samo kakih 20 gostov se je je udeležilo, kljub temu, da sedaj cvete po skalnatih rebrih Pišence krasen dišeči jeglič, nizki sleč, po bližnjih senožetih pa temno moder planinski svišč. Pot na Vršč je zelo udobna za potnike, celo avtomobil je v zadnjih dneh parkiral priropotal do vrha in pripeljal lovce in lovke na lov na krivorepca. Za avtomobile sicer cesta v sedanjem stanju ni posebno priprava, je še vedno na več krajih močno pokvarjena, kljub temu so jo prevozili. Največja zapreka je slabi most nekoliko pod vrhom, ki ga so popravili le za silo. Skrajni čas je že, da to, za avtomobiliste izredno lepo gorsko cesto popravijo, in sicer s prispevki avtomobilistov, ki navadno niso ubogi ljudje in bi tudi to lahko prenesli. Morda se bo Avto-klub, ki je prevzel cesto na Vršč pod svoje pokroviteljstvo, zganil in s sodelovanjem države ter »Zveze za tujski promet« to uredil. Kranjska gora, ki je že sedaj eno izmed najprijetnejših in najlepših letovišč, bi pridobila še mnogo; cesta bi bila zelo zanimiva tudi za tekme zaradi lege vzpona in krasno izpeljanih serpentin.

Včeraj v prvih jutranjih urah je bilo še jasno, toda mid šestu in sedmo so se privlekli od juga goste megle, v kratkem času ovile glave gorskih velikánov, nato pa legla tudi v nižino tako, da so morali turisti kar pospraviti svoje stvari in usmeriti pot proti dolini vsakdanosti. Še preden pa so izletniki prišli do gostoljubnih vaških streh, že je odprl vs. Peter najprej pipice in kmalu nato pipe nebesnih klest. Najbolj so to občutili tisti, ki so hoteli zasmehovati dobro opremljene izletnike in odšli k otvoritvam koč v lepših promenadnih oblekah in lakastihi čevljičih; celo lepi svileni žepni robčki ne bodo več za rabo.

Izletniki iz Vrat pa so pripovedovali precej razburljivo zadevo. Ko so šli popoldne proti Peričniku, so srečali nekega našega vojaka grančarja, ki je krvavel na rokah in na obrazu. Pripovedoval je, da je aretirali blizu Peričnika dva civilista in italijanskega vojaka, ki pa so ga med potjo napadli, razorožili in pretepali. Sebe, ko so tja prihiteli pastirji, so pobegnili. Nato je grančar odhitel proti Moistram, da obvesti svojega komandanta. Kmalu zatem je odšla patrulja zasledovati krivce, ki pa so medtem najbrže že odnesli pete čez mejo.

Zalosten spomin na včerajšnjo nedeljo pa je odnesel z Gorenjskega neki mlad ljubljanski kavalir P. Pred odhodom popoldanskega vlaka z Jesenic se je zaprl v kope vagona II. razreda in čakal svoje prijateljice, da pricaplajo za njim na postajo. Veselil se je, da se bodo prijetno zabavali med vožnjo v dolgočasnem deževnem dnevu. Obračal je, obrnil pa so mu drugi. Ko je pripeljal vlak iz gonje Savske doline, so se potniki kar vsili vanj. Vse je bilo nabito natlačeno, le en kupe je bil zaklenjen in zagrnjen zagrnjeno. Nekemu potniku pa se je izredel mir v kupeju zdel sumljiv in zato je nekoliko močneje potkal. Dobil je osoren odgovor: »Rezervirano!« Ker pa ne gre, da bi se kratkoma rezervirali oddelki je dotični potnik odšel po sprevednika, da odpre. Medtem pa, oloi!

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

RAMON NOVARRO v prekrasnem orijentalnem filmu BEN ALI

Ne zamenjati z že igranim filmom BEN HURI! — Kolosalen uspeh pri vseh dosedanjih predstavah!

Pri vseh predstavah ORKESTER.

Telefon 2730. KINO DVOR.

Ko so potniki videli, kdo si je vagon rezerviral, niso več mirovali, dokler mladi kavalir ni odprl vrata in pričel pripovedovati, da je kupe rezerviral za družbo, ki mu sledi. Ker so potniki silili v kupe, je začel brcati in bokasti. Med divljanjem je udaril nekega dečka, oče od dečka je mahnil po njem in nato je začelo padati tako gosto, kakor zunaj dež, dokler ni prišel orožnik, naredil red in »rezerviranca« zapisal. Ker je neprestano pripovedoval, da je kupe rezerviral za druge in ne zase, mu je orožnik sporočil, da bo zanj rezerviral popolnoma varen stan, kjer bo imel priključno premišljeno svoje kavalirstvo. Ko je orožnik odšel, jo je odkuril za njim, ker se je bal, da se ponovi huda ura. Tako je ta presneti dež povzročil mnogo neprihiti.

»Na Gorenjskem je fletno...«

Samomorilni kandidat v vodi

Ljubljana, 23. maja

Delavcu Francetu Peršaku, doma iz St. Andraža v Slov. gorah, se je danes zadel ves svet nekam ničev in zanj brezpomemben. Doma se je pred dnevi spril z brati radi dedščine, odšel v Ljubljano in dobil tu službo pri nekem stavbnem podjetju. Vendar pa doma ni mogel pozabiti. Ker domov ni mogel, je sklenil, da da ne-hvaležnemu svetu slovo. V boljšo bodočnost si je hotel pomagati po strugi Ljubljanice. Danes zjutraj se je napolil zganja in dalmatina. Okrog popoldneva jo je mahal po Poljanskem nasipu in opotekaje se iskal primernejše mesta... Nato se je ne daleč od Zmajskega mostu vlegel na tla v travo, zamajal in se prebodel v umazano naraslo vodo. Prvi hip se je potopil, ko pa je postajalo temno okrog njega, se je takoj spomnil, da je nad vodo vendarle bolj svetlo. Zato je krepko brnil z nogami in stegnil roke ter se v par silovitih sunkih zagnal na majhen zelen otokič pod Reichovo tovarno. Od tam se je pričel pasantom, ki se jih je zbralo ob obeh bregovih cela gruča, pačiti na vsakovrstne načine. Trešč se po vsem telesu, se je pričel opazovalcem smiliti. Prvi je skočil na rešilno postajo g Josip V. in obvestil samaritano o Francetovem obupnem dejanju. Od tam so prišli reževo takoj na pomoč gasilci z vmi in dolgo lestvo. Ko so gasilci vrgli Francetu vrv, da ga potegnejo na suho, pa mu je udaril alkohol zopet v glavo in začel je igrati komedijo. Povpraševal je, ali naj si jo zadrzne za vrat, ali naj se je oprime z rokami. Končno si jo je pa le prevezal okrog pasu, nakar so ga potegnili čez precej dročo vodo ti kraju, da je lahko stopil na lestvo in nato na breg, kjer ga je sprejel v svoje okrilje stražnik. Ves moker je moral France na policijo, odkoder so ga poslali domov po suho obleko, v kateri se je moral pozneje vrniti zopet v tuknjo. Bil je obsojen kar na mesto na pordnem zapor, v katerem bo lahko premešjeval, da se ne izplača norčevati se iz ljudi.

Žrebanje srečk razredne loterije

Beograd, 23. maja r. Pri današnjem dopoldanskem žrebanju srečk državne razredne loterije so zadele:

po 30.000 Din št. 82.506 in 109.650
po 20.000 Din št. 109.841
po 4.000 Din št. 119.633 44.811 65.485 in 53.565.
po 2.000 Din: 687 9.676 11.095 12.196 24.687 25.137 30.311 37.200 33.636 48.633 47.361 69.726 62.347 61.253 58.773 58.416 57.863 55.863 55.468 65.362 77.725 78.295 81.170 90.987 92.983 92.756 97.055 114.007 115.767 113.556 105.882 105.953 100.102 2.961 5.127 12.370 14.031 16.274 20.449 20.563 21.567 23.888 30.986 31.157 29.569 67.364 63.987 62.671 57.837 53.978 51.408 79.709 90.226 92.259 99.373 99.083 117.173 116.171 115.892 101.714 in 100.761.

Druge predstava berlinskih igralcev v Ljubljani

V nedeljo zvečer je skupina berlinskih gledaliških igralcev, ki so se v Mariboru ločila od tovarišev in tovarišice, katere je klicala dolžnost v domovino, uprizorila Götzovo tridejanko »Ingeborg«. Komad brez večje umetniške vrednosti, erotičen, spisan v živahnem dialogu, spominjajočem malce na Wildejev komediografski arizem. Žena, ki jo fantazija vodi v prekrstvo, mož, ki preizkuša ženo s prijateljem, prijatelj, ki zaljubljen ženo in premaguje žut obzirnosti nasproti soprogi, dokler se slednji razplet ne ustavi na formuli »zakon v troje« ali žena s soprogo in prijateljem, zmožna ljubiti dva hkrati. Kot svetlovalc in razsojevalec nastopa energična devica »Tante Ottilia«.

Predstava je bila na nivoju prve: blesteča tehnika, rutina, izglajenost, a manj duše in instinkta. Gd. Herta Russ je bila odlična Ingeborg. Zapolnila zakonska malkontenka; kazala je veliko živahnosti in koketerije. Ottokar (g. Weinmann), Peter (g. Brockmann), Ottilie (gd. Lorm) in Konjunktiv (Nunberg) so pokazali, da so spretni karakterni igralci.

Operno gledališče je bilo razprodano. Publika kakor pri prvi predstavi: po večini nova. Na koncu so bile dolgotrajne ovacije.

*) Popraviti je treba v poročilu o prvi predstavi omenjeno napačno informacijo, da so gostje člani berlinskega »Staatstheaters«.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Torek, 24.: Zaprto.
Sreda, 25.: »Mnogo hrupa za nič«. D.

Mariborsko gledališče

Torek, 24.: »Igra v gradu«. Premijera. C.
Sreda, 25.: »Rigoletto«. B. Kuponi. Navadne operne cene.
Četrtek, 26.: »Pri belem konjčku«. Kuponi.

»Igra v gradu« na mariborskem odru. Dramatik Molnar je danes svetovno ime. Njegova »Igra v gradu« je takoj po krstni predstavi romala iz Rima v dvorno gledališče na Dunaj, od tam v New York in v zadnjem času so to zanimivo cenežnjo, z velikim uspehom uprizorili v Berlinu. Molnar si je izbral za svojo igro — teater sam. Glavne osebe so: dva operetna libretista, komponist, operetna diva in dvorni igralec. Takoj, ko se dvigne zastor, se načnajo teaterski problemi, ravno tako na koncu drugega dejanja, v tretjem dejanju se celo »poskušnja« za večerno predstavo, ki se ima po soupeju igrati v gradu. Vse te originalne komponente tvorijo nekaj obroč, v katerem se razpletla, duhovita, zabavna, velesnapljiva anekdota. — Pri nas nastopijo v glavnih vlogah: gd. Starčeva ter

gg. J. Kovič, Rasberger, Zeleznik, Grom. Režira gosp. J. Kovič.

Shakespeare: Mnogo hrupa za nič

(K premijeri.)

Sedemnajst oseb je vzel Shakespeare nekega dne iz škaflice svoje fantazije, navil jih, izpuštil in jim rekel: »Hajd dečki, zdaj se pa zavrtite!« In radi malenkosti, radi intrige, ki se rodi v iskanjih možganih starega sitneža Don Juana, raste hrup, raste afera, že mislimo, da postane zadeva resna — stoj — in spet se vse zasusče... Bilo je mnogo hrupa za nič... Ni drugače! Kajti intrigi, ki gospodine Hero grdo sumniči, je treba od vsega začetka odvzeti vso opasnost, ker bi morali biti sicer vsi toni drugi — resnost govori drugače! Don Juan ni Jago njegova moč je majhna — majhno strašilo je, z ustmi vedno v šobo. Na kratko: radi Don Juane šobe — mnogo hrupa.

Poleg tega: vsi so opremljeni z loki in bogato založeni s puščicami. Renesansnega izdelka. — Cela ploha pušče pada in dovtp je tako zelo potenciran, da ga je gljivji moznani koj sprejmo. Tu niso le besedni dovtpi — pesnikovi; ljudje sami postanejo inkarnacije humorja. Kot slap hiti dovtp, sumi z dobro voljo in smehom, dejal bi — Allegro

Domače vesti

* **Imenovanja v vojni mornarici.** Imenovani so: kapetan fregate Gaston Rossi-Sabatini za komandanta brodarške podoficirske šole; kapetan fregate Božo Kaftančič za načelnika štaba prve pomorske obalske komande; poročnik bojnega broda 1. razreda Ciril Vilfan za šefa vojnega odseka pri direkciji rečnega prometa; poročnik bojnega broda 1. razreda Vlado Naglič za komandanta broda »Silpi«.

* **Imenovanja v državni službi.** Imenovani so: dr. Josip Vidmar za svetnika pri finančni prokuraturi v Ljubljani, finančni komisar dr. Filip Orel pa za tajnika pri delegaciji finančnega ministrstva v Ljubljani; učitelj čebelarstva pri kmetijskem oddelku ljubljanske oblasti Josip Okorn za učitelja specialne čebelarke šole v St. Jurju pri Celju, Albin Dular pa za kmetijskega referenta pri okrajnem glavarstvu v Mariboru — desni brez.

* **Iz sodne službe.** Napredovala sta v 3. skupino I. kategorije svetnik višjega deželnega sodišča Albert Levičnik in višji deželni sodni svetnik dr. Adolf Kaiser, oba v Ljubljani. Upokojeni so: Josip Vovk, višji pisarniški oficijal pri okrajnem sodišču v Škofji Loki; Martin Bohde, pisarniški oficijal pri okrajnem sodišču v Ložu in Mihael Prelog, pisarniški oficijal pri okrajnem sodišču v Celju.

* **Teden maške deklaracije.** 30. maja t. l. obhajamo desetletnico maške deklaracije. V spomin in proslavo tega zgodovinskega dogodka je izdala Jugoslovanska Matica poleg deklaracijskih diplom tudi deklaracijske razglednice. Pozivamo vse naše občinstvo, da vporablja za medsebojno dopisovanje tekom tega tedna tudi te razglednice, ki so napredaj v vseh ljubljanskih knjigarnah. Cena 1 Din.

* **Brošura o maški deklaraciji** izide danes v tisk in jo bo Jugoslovanska Matica vsem, ki so jo naročili, takoj odposlala.

* **Proslava 50 letnice meščanske šole v Krškem** se bo vršila po sledečem redu: V soboto, dne 28. t. m. ob 20. v sok. dvorani slavnostna akademija. V nedeljo, dne 29. t. m. ob 9. slovesna služba božja. 2. Po maši proslava 50 letnice v šol. telovadnici. 3. Po proslavi razstava pismenih, risarskih in ročnih izdelkov učencev in učenk v vseh prostorih II. nadstropja. 4. Ob pol. 12. skupen obed mladine. 5. Od 13. do 15. skupen obed udeležencev proslave v sok. dvorani. 6. Ob 16. v sok. dvorani akademija z istim sporedom kot v soboto zvečer. Godba požarne bramborice igra dopoldne pred šolo in na šolskem dvorišču. Meščanska šolska orkester pa v telovadnici pri proslavi. V 1. raz. med razstavo in nato v sok. dvorani pri banketu.

* **Maša ženska antanta.** v kateri so včlanjena feministična društva Jugoslavije, Grške, Rumunije, Poljske in Češke, ima svojo letošnjo konferenco v Pragi od 1. do 4. junija. Slovence bo na tej konferenci zastopala gosp. Angela Vode, predsednica Ženskega pokreta v Ljubljani. Konferenca se udeležijo kot gostje lahko vse članice naših ženskih društev.

* **Šola slovenskega Sokolstva v Pragi** je bila po brzojavnem obvestilu odprta. Včeraj ob navdušenem sodelovanju Čehoslovakov, Jugoslovencov, Poljakov, Rusov in Lužičkih Srbov, Bolgarov niso dospel pravčasno, ker so imeli zadržke na meji. Kot prva se je obravnavala tema »Sokolstvo in Slavstvo«. Šola bo trajala en teden.

* **Slavnostni tedni na Dunaju.** Od 5. do 19. junija se vrše na Dunaju slavnostni tedni ki se bodo otvorili pred dunajskim rotovžem s sodelovanjem 4 tisoč pevcev. V teh tednih se bo v dunajski operi priredil cikel predstav pod imenom »Od Mozarta do Richarda Straussa«. V vrtu bivšega dvora se bodo vršile kino predstave. V Laxenburgu bodo prirejali operne predstave, povsod drugod umetniške glasbene prireditve, v hrv. dvornem gledališču drame, v bivših cesarskih palačah bodo razne razstave in vršile se bodo v teh tednih tudi množične.

Ure, veržice, obeski, uhani l. t. d.
so vedno najlepša

birmanska darila
ki jih dobite najceneje pri trdki
Lud. Černe, Ljubljana
Volfova ulica št. 3.

Vodja gosp. dr. Brockmann se je poslovlj z odprte scene, ki jo je občinstvo poslušalo svetjem. Izrazil je veselje, da se lahko »erlinski umetniki rojakom nemškega jezika govorijo v materinskem jeziku, sponi pa so, da so mogli v slavni kraljevini SNS služiti umetnosti, ki je last vseh narodov. Spričo lepega sprejema, ki so ga bili deležni v Jugoslaviji, ne more reči drugega kot: »Na svidenje!«. Poslovilne besede dr. Brockmann so slovensko občinstvo nekam razočarale, ker se je upravičeno nadejala več takta nasproti slovenski večini, ki nemških umetnikov ni sprejela z iskreno prisrčnostjo v imenu »erlinskih nemškega jezika«, temveč v svojem imenu. Nadejamo se, da je to nesoglasje zakrivilo nepoznavanje razmer.

B. B.

Smola osijske operete v Beogradu. Osijska opereta je bila radi zmanjšane proračuna prosvetnega ministrstva v gledaliških postavkah ukinjena. Ansambel si je hotel pomagati s tem, da je zaprosil za koncesijo v Beogradu, kjer je opereta gostovala z lepim uspehom. Ministrstvo je koncesijo dovolilo, ko pa se je zbor s pevci, pevskimi in baletkami preselil v Beograd ter začel dati predstave, je naenkrat prišla nova odredba, da ministrstvo preklicuje že izdano koncesijo. Preklic se je bil izvršiti na pristojni faktoriji v upravi beograjskega Narodnega gledališča, ki je izza gostovanja Osijske operete imela slabši obisk. Intervencije za izgladitev spora so v teklu, toda Osijske operete kljub vsemu preti opasnost, da ostanejo brez angažmana na cesti.

vine sportne prireditve. Posetnikom iz inozemstva so dovoljene znatno znižane vozne cene in vizumske pristojbine. Interesentom daje pojasnila avstrijski konzulat v Ljubljani.

* **Delegacija poljske vlade v našem Primorju.** Poljska vlada je nedavno sklenila, da odpošlje v Jugoslavijo delegacijo strokovnjakov, ki naj prouči razmere pristanišča na Sušaku in zlasti njegovo kapaciteto. Ta poljska delegacija prispe prihodnji četrtak na Sušak, kjer se bo mudila več dni ter pregledala pristanišče in njegove naprave, potem pa si ogleda tudi naše Primorje. Prihod Poljakov je v zvezi z željo poljske vlade, da se sušaškega pristanišča posluži za uvoz ter za izvoz svojih produktov.

* **Na peronu jeseniškega kolodvora** postavi Jugoslov. Matica avtomatsko tehnično za osebe. Prosimo potujoče občinstvo in tudi domačine, da se je prav pridno poslužujejo, ker je čisti dobiček v korist Jukosi. Matice.

* **Nezadovoljstvo med železničarji v Sarajevu.** Ker so bile v Sarajevu železniškim delavcem znižane plače za 15% se je v soboto zglasila pri direktorju železnice deputacija ter mu sporočila, da namerava 800 delavcev 3. železniške sekcije stopiti v stavko, ako bi ostalo pri znižanju plač. Železniški direktor se je v odgovoru deputaciji skliceval na znižanje kreditov v letošnjem proračunu prometnega ministrstva. Objubil je, obrnil pa se je s posebno vlogo na prometno ministrstvo radi povečanja kredita, da bi se preprečile nepravilne stavke.

* **Zakup rudarske kazine v Velenju.** Direkcija drž. rudnika v Velenju razpisuje pismo licitacije za zakup rud. kazine v Velenju. Draziti smejo samo gostilničarji in poklici, ki so državljani naše kraljevine. Ponudbe se morajo izročiti do 20. junija, zakupna doba pa se prične dne 1. julija 1927. Podrobni pogoji so razvidni pri direktorju drž. rudnika v Velenju.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 56. letošnji številki pravila tečaja za lekarnarske pripravnike, uredb o napravi nove zemljiške knjige za sodna okraja Murska Sobotica in Dolnja Lendava ter naredbo glede zavarovanja pri inozemskih zavarovalnicah.

* **Pri okrajnem sodišču na Prevaljah** se odda mesto pisarniškega uradnika. V proračunskem letu 1927-28 je sprejemanje novih uradnikov ustavljeno, razen če se vrnejo iz pokoja v aktivno službo. Upokolenec pa se ne sme sprejeti v državno službo, če je že dovršil 60 leto starosti.

* **Deček utonil.** Dvanajstletnega Jurija Rahnetza iz Ihana, delavčevega sina je že šest let starega napadala božast, včasih tudi po desetkrat na dan Dne 21. t. in je šel opoldne za kratek čas od doma, češ da gre gledat novi most čez Bistrico, od koder ga ni bilo več nazaj. Po dolgem iskanju ga je končno našel njegov oče drugi dan utopljenega v Bistrici v vodi, ki ga je nesla kake 3 km naprej skoro do vasi Beričevo. Dečka je brčkone na mostu vrgla božast, nakar je padel v vodo in utonil.

* **Velika globa za tihotapstvo s saharinom.** Neža Ljubec iz Maribora je bila zasajena, ko je nedavno iz Avstrije vtihotapila v Zagreb večjo količino saharina. Zagrebška carinarnica jo je obsojila na globo 300 tisoč dinarjev, a v slučaju nezitrljivosti na dve leti zapor. V zadnjem času so oblasti izsledile več tihotapcev s saharinom večinoma na podlagi medsebojnega denunciranja tihotapcev samih.

* **Divji prašiči na Pohorju.** Kakor nam poročajo s Pohorja, se je na Rdečem bregu v lovišču g. Vekoslava Godca vršil te dni lov na divje prašiče. G. Godce je ustrelil dve lamski svinji (ena težka 85, druga pa 75 kg) in eno prase, staro približno šest tednov, sosed Karničnik pa eno prase, dočim je eno prase pse živo vlovil. Ušel pa je merjasec z desetimi prasci. Divje svinje je prevzel v nagačenje g. Josip Patler, učitelj in preparator v Pekrah pri Mariboru.

* **Posetniki razstave »Zemalška kemijska straža«**, ki je odprta v letnem paviljonu oficirskega doma v Beogradu, se opozarjajo, da imajo na vseh tukajšnjih državnih železnica polovično vožnjo do 2. junija tega leta.

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Otvoritev »Obritniškega doma«** v Beogradu. V nedeljo predpoldne je bil v Beogradu na svečan način odprt »Zanatlijski dom«. Razen funkcionarjev vseh zbornic in obrtniških združenj so se slavnosti udeležili tudi delegati raznih oblasti. V novem domu bo nameščena tudi centrala Zanatlijskega doma. Dom se nahaja v Skopski ulici.

* **Samomer bolne žene.** V Černomeru pri Zagrebu se je v nedeljo vrgla pod vlak Sofija Jankič, soproga meščanskega učitelja v Zagrebu, stara 39 let. Duševno bolna žena je bila pod varstvom svojega moža. Vlak jo je popolnoma razmesaril. Nekateri osebe so skušale preprečiti samomer, vendar se jim to ni posrečilo, ker je uboga žena nenadoma skočila pred lokomotivo v neposredni bližini.

* **»Sin božji« aretiran.** V Morovićih pri Vinkovcih je bil prošlo soboto aretiran Fr. Vidaković, ker je zbranemu ljudstvu pridigal in zatiral, da je pravi sin božji, ki ga je Bog poslal, da odreši grehe sveta. Oblasti dvomi, da je Frano pri zdravi pameti, in ga je izročila psihijatru na opazovanje.

* **Prvi ženski odvjetnik v Zagrebu.** Ministrstvo pravde je podpisal dekret, s katerim se imenuje za odvjetnika v Zagrebu dr. Mara Lič. To je na teritoriji Hrvat. in Slavonije prva žena, kateri je bil podeljen odvjetniški »stallum«.

* **Trgovska visoka šola v Beogradu.** Specialna komisija je dovršila uredbo in učni načrt trgovske visoke šole v Beogradu, ki se letos ustanovi v Beogradu.

* **Vihar prevrnil pet železniških vagonov.** Kakor javljajo iz Vinkovcev, je v petek zvečer divjal v tamkajšnji okolici silen vihar, ki je na progi Vinkovci-Subotica prevrnil pot vagonov tovornega vlaka ter tako onemogočil železniški promet. Prometni šef iz Vinkovcev je s potrebnim številom delavcev po večurnem naporu očistil progo in tako zopet vzpostavil neovirano razvijanje prometa.

* **Izjava.** V tiskovnopravdnih zadevah Pr. IX 97-26, 79-26, 90-26, 87-26, 84-26, g. Jelčina ml. zoper naš list, izjavljamo, da so tam objavljeni očitki bili zgolj politične narave brez namena osebne klevete, in objavljeni kot politična kritika. V kolikor se je tožitelj čutil z njimi žaljenega, jih obžalujemo in lojalno preključujemo. Prav tako izjavljamo v poravnavo zadeve Pr. XI 69-26, da g. Ivanu Puclju, narodnemu poslancu in min. n. r., ne moremo očitati, da bi bil vinarske in kmetijske strokovnjake odpustil iz državne službe na nepravilen način ali prezirljivo nastopal v resoru, kar istotako obžalujemo in preključujemo. Uredništvo.

* **Prostovoljno gasilno društvo v Slov. Bistrici** naznanja, da je javno tombolo, ki bi se morala vršiti 29. maja t. l. preložila na 7. avgusta t. l. Ker je čisti dobiček namenjen izključno v poplačilo nove turbinske brizgalne, opozarjamo vsa društva, da ob dan ne prirejajo nikakih prireditev. Si. občinstvo pa prosimo, da pridno sega po tablicah, ki se dobijo pri vseh članih. Z ozirom na namen tombole, se tablice prodajajo po 5 Din. — Odbor.

**Radi pozne seziye
ZNATNO ZNIZANE CENE!
Oglejte si naše izložbe!**

GRICAR & MEJAC.

* **Lov krajevne občine Dob** pri Domžalah se bo oddajal v petek 3. junija ob pol. 10. pri srezkem poglavarju v Kamniku na javni dražbi v zakup za dobo od 1. julija 1927 do dne 31. julija 1931. Dražbeni pogoji so med uradnimi urami na vpogled pri srezkem poglavarju.

* **Samu Žika garantira** okusno in redilno kavo. Zato je treba zahtevati v trgovini izrecno Žiko. Dobite jo samo v rdečih zavrtkih.

* **Sport izvor** prirodnega zadovoljstva, napravlja veselje in radost do življenja. — Mnogi ljudje, toda žal malo žena, se udeležijo zdravemu sportu, ki pomlaja. Bojazen žena, da bo njihov telet trpel na zraku, je temu glavna zapreka. Ampak kako neupravičena je ta bojazen! Elida Creme de chaque heure podnevi, Elida Citron Coldcream ponoči so vendar najpriprostejša sredstva za varovanje kože. Zdrav sport, prirodno negovanje kože z Elido, so večni izvor mladosti in lepote.

* **Cateške toplice — otvoritev sezone.** Preteklo nedeljo so se pri najkrajšem pomladanskem vremenu otvorile naše priljubljene Cateške toplice pri Brezicah. Vsi, ki so vas v pretekli ziml mučili revmatizem sklepov in mišičevja, protin, šišas, ki tiptje na raznih posledicah »španske«, ali na raznih kroničnih vnetjih ali katarjih v glavi, prsih ali trebuhu, pridite! V kratkem času vas reši čudoviti radioaktivni virec s svojo toploto 48° C vašega trpljenja. Vsi, ki se čutite po napornem duševnem in telesnem delu utrujene, živčno uničene, pridite se umiriti in okrepčati svoje živce v mirno bujno-zeleno naravo s svojim blaženim mirom, ki ga oživlja le večerno gostolenje slavčka. V kopalnišču najdete vso moderno udobnost: novo opremljene sobe v novih zgradbah, električno luč, kopeli v razkošnih kabinah s poljubno, od zdravnikarja predpisano temperaturo. Izvrstna, domača hrana, dijetelna hrana; stalna zdravniška postrežba. V postajah Dobova in Brezice pri vsakem vlaku vozna prilika! Vsakdanja pošta, časopisi itd. na razpolago. Cene zmerne: dnevna prehrana od 25 do 40 Din. Kopeli od 7.50 do 15 Din. V predsezoni t. j. do 30. junija 25% popusta pri sobah.

* **Pri revmatizmu v glavi, ledjih in ramenih.** Živčnih bolečinah, bolečinah v kolkih, vdora se grenčica »Franz - Josef« rabi z velikim uspehom za vsakdanje izplakovanje prebavilnega kanala. Vseučiliške klinike potrjujejo, da je voda Franz - Josef zlasti v srednji in poznejši starosti izborna čistilo za želodec in črevo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

46/L

KU-KLUX KLAN
je naslov velikega ameriškega pustolovnega filma, ki vam ga v kratkem prinese
ELITNI KINO MATICA

Za birmance

Obleke lastnega izdelka po konkurenčnih cenah kupite najceneje pri trdki: **JOSIP ROJINA, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.**

Iz Ljubljane

u— **Ljubljanci!** V proslavo desetletnice maške deklaracije priredi v nedeljo 29. maja dopoldne naša šolska mladina slavnostni obhod po mestu. Naše občinstvo in zlasti starše vabimo, da prisostvujejo in spremljajo ta obhod naše mladine. Hišne posestnike pa prosimo, da razobesijo v počast te zgodovinske desetletnice raz svojih hiš in oknih državne in narodne zastave.

u— **Prošnja na g. vladnega komisarja ljubljanske občine.** Prejeli smo: 52 stanovanjcev, ki nam je z dekretom odkazano stanovanje v novi mestni stanovanjski hiši na Ahacjevi cesti prosimo, da mestna občina napelje plin za kuhanje v vse kuhinje te stavbe, ki naj predstavlja moderno opremljeno stanovanjsko zgradbo v našem mestu. Plinske kuhalnike smo pripravili nabaviti sami, toda napeljava sama bi nam pa bila predraga, ker smo večina bodočih stanovanjcev uradniki in delavci, katerih denarne prilike niso baš rožnate.

u— **Potres.** V nedeljo zvečer ob 11.43.12 je seizmografi zavoda za geodinamiko v Ljubljani zaznamoval jako močan potres na razdalji 7140 km. Maksimalno gibanje zemlje je znašalo okrog 500 mikronov z maksimalnim pospeškom 140 mikronov. Beleženje potresa je trajalo skoraj dve uri.

u— **Iz avstrijskega konzulata.** Avstrijski generalni konzul g. dr. Herman Pleinert je odpotoval na Dunaj, odkoder se vrne čez osem dni.

u— **Ženski Pokret v Ljubljani** vabi svoje članice k predavanju, ki ga priredi v petek 27. t. m. ob pol. 6. pop. v damski sobi »varne« Emona. Tema: Smisel in pomen feminizma. Predava gosp. Angela Vodetova ki jo je odbor izvolil za predsednico društva, ker je bila dosedanja predsednica, g. A. Stebi, premeščena v Socijalno-higijenski zavod v Beograd.

u— **»Mladinski dan«**. Seja centralnega odbora za prireditev »mladinskega dne« se vrši danes v torek ob 6. uri popoldne na mestnem hlevu, l. nadst. na kar opozarjamo vse šolske odbore.

u— **Marija Cvahte** t. V nedeljo je umrla v Ljubljani ga. Marija Cvahte roj. Triller, stara 71 let, vdova po šolskem ravnatelju Simonu Cvahtju in učitelja v p. Pokojnica je škofjelovanka zadnja iz mnogobrojne rodbine notarja Trillerja. Ravno pred enim letom je umrl njen brat dr. Karel Triller. Službovala je kot učiteljica v Metliki, Konjicah in 30 let v Mali Nedelji pri Ljutomeru. Za svojega bivanja v Mali Nedelji si je pridobila radi svoje veselje in gostoljubne ter izredno dobrosrčne narave tako med ljudstvom, kakor med stanovskimi tovariši in podeželsko inteligenco mnogobrojno prijateljstvo in visoko spoštovanje. Posebno pa so ji bili pri srcu prileški študentje one starejše dobe, katere je vedno najljubežnjeje sprejela v svoji hiši. Pokojnica je bila vzorna žena in najskrbnejša mati. Naj v miru počiva!

u— **Negzoda.** Ko je v soboto dopoldne vozil hlapec Aleš Skrolec, uslužben pri trdki Comino v Dragi na dvopreznem vozu dva železna vozila po Kolodvorski ulici, sta mu na vogalu Komenskega ulice zdrsnila z voza na tla in potegnili s seboj tudi voznika Skrolec je pri padcu zadobil težke telesne poškodbe na glavi in po životu, tako so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Zopet ukradeno kolo.** Kolesarski tatrov postajata tako aglini, da ne milne skoraj dan, da se ne bi pripetila kaka tatvina kolesa. V nedeljo zvečer je neznan »kolesar« ukradel zopet 1500 Din vredno kolo potniku Matevžu Dremliju s Karlovske ceste znamke »Ampyjon« in sicer iz veže gostilne Kralj na Cankarjevem nabrežju.

u— **Sokol Ljubljana II.** priredi mladinsko akademijo v soboto 28. maja ob pol. 7. zvečer na letnem telovadišču Prule. Spored obsega 13 točk. Pokažite z udeležbo, da znate ceniti tudi delo mladine.

u— **Občni zbor društva »Soče«** se vrši dne 25. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji Ljubljanski dvor z običajnim sporedom. Udeležitev za člane obvezna. — Predsedstvo.

u— **T. K. »Skala«**, izlet, ki bi se imel vršiti v četrtek 26. t. m. se preloži na nedeljo 29. t. m. Polovična vožnja je zaenkrat mogoča le na podlagi uverjenja in legitimacije SPD. Ker je izlet na Vojsko sedaj ob tem času res zelo zanimiv, se pričakuje polnoštevilna udeležba. — Odbor T. K. »Skala«.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice.** V torek 24. t. m. se vrši ob 8. zvečer skupna vaja mešanega zbora. Važni pogovori! Udeležba za vse obvezna! — Odbor.

u— **Društvo »Treznost«** naznanja, da bo predavala na rednem sestanku orlojdnjo sredo znana pisateljica g. Bartolova-Nadlišek.

u— **Krasna birmanska darila** kupite najceneje pri E. Škopek, trgovina ur in zlatnine, Ljubljana, Mestni trg.

u— **Slovensko filatelistično društvo Ljubljana** ima svoj redni občni zbor v sredo 25. t. m. ob 20. v restavraciji hotela »Slo« z obilgatinim dnevnim redom. — Udeležba članstva obvezna.

u— **Pevsko društvo »Sava«** priredi na u— **Šišenski Primorci** priredijo na Binkoštni ponedeljek v vseh prostorih gostilne pri g. Batiču v Sp. Šiški veliko vrtno veselico »Sagro« s plesom, petjem, zbijanjem lonca itd.

783
praznik dne 26. maja t. l. društveni izlet na Sv. Goro. — Zbirališče ob 7.15 zjutraj na glavnem kolodvoru, odhod ob 7.43 z vlakom do žel. postaje Sava. — Od tu 2 uri hoda na Sv. Goro. — Za prehrano skrbi vsak sam. Povratek z večernim vlakom. — V

slučaju slabega vremena izlet odpade. — Pevci in ljubitelji petja, porabimo praznik za polet v svobodno naravo!

u— **Dr. E. Dereani**, specializir za očne ušesne, nosne in vratne bolezni se je preselil iz Františkanske ulice na Kongresni trg št. 14. (Zvezda poleg lekarne).

* **Tkanina »Eternum«**, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

u— **Specialna trgovina dunajskih bluz in otroških oblačil** tudi veliko izbiro po nizki ceni Kristof Bugar.

u— **Večjo oddajo raznih obrtniških del** razpisuje mestni magistrat ljubljanski. Informacije v Mestnem gradbenem uradu.

u— **Volno, bombaž** za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4.

Iz Maribora

a— **Boj za posvetno inteligenco.** Kakor v Ljubljani, tako je tudi v Mariboru opaziti že dalje časa tihi boj med duhovščino in posvetno inteligenco klerikalne stranke. Ta boj je že tako močan, da je ponovno izbruhnil v raznih poročilih zapostavljenih nezadovoljstev v »Slovenec«. Naši čitatelji se n. pr. spominjajo afere s štrajkom v Ljudskem odru, katero poročilo o zapostavljanju kulture na korist strankarske politike so morali potem v »Slovenec« demantirati. Seveda ves boj ne pomaga dosti, ker ima duhovščina na celi črti vse odlične posojanke, tako v stranki, predvsem pa pri denarnih in drugih gospodarskih zavodih trdno v svojih rokah. Posvetna inteligenca pride v poštev le kot dekoracija. V zadnjem času se je to pokazalo posebno izrazito v oblasti skupščini, kjer so zavzeli najodličnejša mesta mladi kaplani kot n. pr. Marko Kranjc Hrastelj in drugi. Nedeljski »Slovenec« je nehoti zopet pokazal Ahilovo peto tega boja. Med mariborskimi noticami poroča, da so morali oddolžiti oceno rajnhardovcev ki jo je »mojsterskim peresom« napisal naš dr. France Sušnik. Navidezno nedolžna notica kakor bi se hotela le laskati »mojsterskemu peresu«. Kdor pa mariborske razmere v SLS kolikoli pozna, je takoj uvidel, da so napisali notico samo zato, ker so hoteli g. povdariti »naš« dr. Sušnik. Očitvidno so se naučili pri sobotni »Ingeborge« metode »knebelne«. Pozabljajo pa, da nismo več v srednjem veku, ko so duhovniki neomejeno stlačili k tlom in dušili svobodnega duha. Dr. Sušnik spada namreč med one številne mlajše inteligente, ki so ob zadnjih volitvah odločno obsodili narodno izdajalski pakt SLS z nemškimi nacionalci. Podal je takrat tudi izjavo, v kateri je sicer indirektno, ampak kljub temu dovolj jasno in odločno povedal to voditeljem SLS v obraz. Takšno ozadje ima torej ljubeznjivi poklon »mojsterskemu peresu« in javno žigosanje z ljubeznjivim »naš. Kaj, če bi se SLS naučila od sobotne »Ingeborge« še tudi to, da bi vpeljala vsaj za svojo inteligenco še žigosanje z »Leberflechthen«?

a— **Električni tok ubil spečega otroka.** Ko sta v soboto popoldne odšla mariborski trgovci g. Tipel in njegova soproga, ki stanujeta v palači Pokojniškega zavoda na Kralja Petra trgu, v svojo trgovino, je služkinja, kakor vsak dan običajno, položila 2 letnega trgovčevega sinčka Igorja spat v spalnico, kakor je odšla v kuhinjo. Čez nekaj časa je pogledala v sobo. Nudil se ji je grozen prizor. Dete je bilo po obrazu modrikasto ožgano, obe roki pa sta mu bile od dlani do komolca močno ožgani. Dete je bilo mrtvo. Poleg trupla je ležala na postelji električna žica za svetilko na nočni omarici. Poklican je bil takoj zdravnik, ki pa ni mogel nič pomagati. Kako je nastala težka nesreča, si razlagajo na dvojen način. Praviijo, da je bila električna svetilka pokvarjena ter je žica, ki je bila zvezana s svetilko, vsakogar elektrizirala, ki se jo je dotaknil. Na dete je najbrže padla žica, na kar je šel skozi njegovo telo 220 voltov močan električni tok, ki je dete takoj usmrtil. Mogoče pa je tudi, da se je dete začelo igrati s svetilko ter se je dotaknilo žice. Električni tok je nato usmrtil dete.

a— **Tatovi koles zaseni.** Že dalje časa so neznani zlikovci izpred trgovinskih lokali odvažali dvokolesa. Tatov niso mogli nikakor izslediti. V soboto popoldne so končno prišli na sled mladim kolesarskim tatovom. Nekaj gospod je opazil na ulici mladega dečka, ki se je vozil na njegovem kolesu, ukradenem pred nekaj dnevi. Opozoril je na mladčenca bližnjega stražnika, ki je kolesarju napovedal aretacijo ter ga odvedel na policijo. Pri zaslišanju je mladi azmovilec priznal, da je kradel že dalje časa kolesa in da spada k večinski tatinski družbi, obstoječi iz samih mladoletnih fantov. Predajali so kolesa po izredno nizkih cenah in sicer po 20 do 30 Din.

KDOR SKRBI ZA SVOJE ČEVLJE
ta jih čisti
z
Indian
Pasta

Iz Celja

e— **Redni sestanek krajevne organizacije SDS v Celju** se vrši to sredo zvečer v klubu v Celjskem domu. Začetek točno ob 20.30

e— **Koncert v mestnem parku.** Ta teden se vrši koncert v mestnem parku je v sredo od 18. do 19.30, ker je v četrtek praznik.

e— **Razdelitev Kolenčeve ustanove.** Karatorij ustanove Antona Kolenca v Celju je imel v nedeljo 22. t. m. sejo, na kateri je reševal prošnje srednješolcev za podelitev štipendij. V smislu pokojnikove »poroke« prihajajo v poštev pri razdelitvi štipendij prisilci, ki študirajo na celjski srednji šoli ali njej enaki šoli, pokojnikovi sorodniki na ne glede na kraj svojega študija. Med 48 posebnih prošnic se je razdelilo 5845 Din.

e— **Sprememba posesti.** Kirbishevo v lo v Jurčičevi ulici je kupil g. Briar, ravnatelj meščanske šole.

Iz Kranja

— **Licenciranje bikov v Kranju.** Pretekli petek se je vršilo na tukajšnjem živinjskem trgu licenciranje bikov iz petih okoliških občin v navzočnosti strokovne komisije gg. veterinarja F. Pahorja, kmetijskega referenta Hladnika in načelnika županijskega odbora Burgerja. Priglasili so bili 25 bikov, od katerih je bilo licenciranih 19. Najbolje uspehe beleži občina Preddolje, iz čegar okolišja prignanih 12 bikov je bilo licenciranih 9, za kar ima največje zasluge tamojšnja županijska zadruga. Zelo sta se izkazali tudi občini Mavčice in Naklo. Izdanih je bilo za licenciranje in dogon 12 nagrad v iznosu 2550 Din. Pri pomniti jo, da je ta denar nakazal le tukajšnji županijski odbor sam brez vsake državne podpore.

— **Pevski zbor Narodne Citalnice.** Danes v torek ob 20. imata sopran in alt v glasbeni dvorani Narodnega doma skupno pevsko vajo. Istotam ima ob 21. uri tenor pevsko vajo.

— **Zgodaj je začel...** Pretekli torek je v prepriču med odmorom v 3. razredu tukajšnje deške osnovne šole potegnil učence Franc Veterinik, star komaj 12 let iz Primskovega nož in z njim sunil Pavla Pušarja, sina tukajšnjega kamnoseka, v desno stegno. Po par dneh je začela ranjena noga zaotekati z novimi komplikacijami. Po zdravniškem pregledu so morali fanta prepeljati pretekli petek v ljubljansko splošno bolnico.

— **Iz državne službe.** Komisar finančne kontrole G. Ivan Florjančič je povišan v podinspektorja III. kat., 2. grupe in imenovan za upravnika sreske uprave finančne kontrole v Kranju. — G. Ivan Slavac, poštar v Laškem, je imenovan za upravnika pošte v Kranju.

— **Enodružinsko stanovanjsko hišo** bo gradila G. Pavla Kump, soproga poštnega uradnika, na stavbni parceli ob državni ko krški cesti nasproti vrtnarja Ermana v ko krškem predmestju.

— **Kranjska nedelja** je bila topot v znamenju smerikavega vremena, deževja in snega. V okolici je bilo napovedanih več veselja. V mestu je trojica tujih atletov na vrtu gostilne »Pri jelenju« s svojimi produkcijami in kričajočo reklamo privabila razdvojenje. V Stražišču je imela veselico Narodno-strokovna zveza, v Naklem pa gasilci. Pri Sv. Joštu je imela klerikalna Kerkova mladina svoj tabor in veselico z godbo. Med udeleženci so prevladovali predvsem ženske. V poznih popoldanskih urah pa je zavladal dež. V planinah pa je snežilo tako, da je potekla kranjska nedelja topot mirno in pust.

— **Sneg na planinah.** V nedeljo popoldne je zapadel na vseh gorenjskih planinah nov sneg do 1000 m v dolino. Vsled tega je nastopil že na večer v nižinah precejšen mraz.

Iz Ptuj

— **Sokolsko slavo v Ptuj.** Dne 4. in 5. junija t. l. se vrši veliko sokolsko slavo v Ptuj. Mladi domači »Sokol« razvije prapor. V soboto 4. VI. ob 20. zvečer je akademija v gledališču, v nedeljo 5. VI. ob 9. sprejem gostov, potem skušnja, nato odhod in slavno razvitej prapora, popoldne se vrši javna telovadba, kateri sledi veselica z zanimivim spredom. Svira mariborska godba. Prireditev se vrši v idiličnem ljudskem vrtu, ob ribniku in »svica« riji. Reflektanti na prenočišča naj se prijavijo pravočasno pisмено »Sokolu« v Ptuj.

— **Namišljeni bolnik.** To francosko komedijo je uprizoril G. Valo Bratina z velikim uspehom na ptujskem odru. Sam je podal s fino in humorjem naslovno vlogo ter je žel mnogo aplavza. Vse ostale vloge so bile zasedene dobro izvemši Cleanta, ljubimca Angelike, kateremu je za to vlogo pač absolutno manjkal pravi nastop. Ako se izvzame to vlogo, smelo tr-

dimo, da je napravil Bratina z večjo rožjo čudež dobre vprizoritve.

— **Sreski zbor SDS v Ptuj.** V nedeljo dopoldne se je vršil v ptujskem Narodnem domu celo dopoldne občni zbor sreske organizacije SDS, ki ga je vodil predsednik dr. Fermevc. Navzoč je bil tudi nar. poslanec dr. Pivko, ki je podal organizaciji sko poročilo, tajništvo pa dr. Saloman. Navzočih je bilo lepo število delegatov iz cellega okraja, ki so zastopali 22 organizacij. V minulem letu so bile osnovane 4 nove stranke organizacije, pripravljajo pa ustavitve dajnih 5 postojank. Za novo poslovanje leto je bil izvoljen zopet isti sreski odbor z dr. Fermevcem na čelu. Sreski delegati so: gg. Turk, Jamšek in dr. Gosak, občinski delegati: učitelj Majcen in posestnik Vindiš z Brega pri Ptuj, za kongres stranke pa dr. Fermevc in posestnik Mikša iz Prvenc. Na zboru je bilo podanih mnogo navodil za poslovanje krajevni organizacij.

— **Sokolsko društvo v Ptuj** priredi v petek dne 27. maja ob 8. zvečer obsežen orkestralno-vokalni koncert pod vodstvom ravnatelja Glasbene Matice g. Karola Pahorja. Na koncertu sodeluje društveni orkester pomnožen z vojaški vojno glasbo, dalje pianistinja gđ. Anka Stohrova in baritonist g. Stanko Sila. Upamo, da bo mestno gledališče ptujsko občinstvo napolnilo, saj se morda še spominja zadnjih uspehov Sokolskega orkestra. Opozorjamo, da se prične koncert točno ob 8., ker morajo nekateri člani orkestra odpotovati z vlakom ob 10. uri.

Iz Novega mesta

— **Stitidesetletnica Sokolskega društva.** Ob priliki 40letnice obstoja Sokolskega društva se bodo vršile na Loku v dne 13. in 14. avgusta sokolske slavnosti. V to svrilo se je sestavil izletniški pripravljalni odbor, ki bo skrbel za stanovanjara in prenočišča za izletnike, si izposloval ugodnosti na železnici, dal vpostavitvi tribune na telovadišču itd. Spored bo sledeči: Na predvečer slavnostnega dne ob 8. zvečer v Sokolskem domu občni zbor Sokola. Po končanem zboru se bo mesto razsvetlilo in bo po mestu slavnostni obhod. Naslednjega dne ob 5. zjutraj budnica, ob 6. teke na Loku, ob 9. sprejem gostov na kolodvoru, formiranje povork in obhod po mestu. Zatem pripravljalne vaje in ob 4. popoldne velika javna telovadba. Zvečer akademija in nato prosta zabava. Poleg izletniškega pripravljalnega odbora se je osnoval tudi še reklamni odbor z načelnikom profesorjem Modrijanom. Njegova naloga bo poskrbeti za čim večji dotok prijateljev sokolske misli.

Iz Trbovelj

— **Proslava majske deklaracije v Trbovljah.** Za čim dostojnejšo proslavo majske deklaracije v Trbovljah se vrše velike priprave. Vsa trboveljska kulturna društva pripravljajo za soboto 28. t. m. slavnostno akademijo, katere čisti dobiček bo v prid Jugoslovanske Matice. V nedeljo dopoldne pa se bo vršil z delavsko godbo na čelu velik demonstracijski obhod, pri katerem bodo zastopana vsa društva, državni uradi, šole itd. Obhod se bo ustavil na glavnem trgu, kjer bodo spominski govori. K obhodu se vabi celokupno trboveljsko občinstvo. Hišni posestniki se pozivajo, da razobesijo zastave.

— **Uradni dan okrajnega sodišča.** Okrajno sodišče v Laškem naznanja, da bo prvi prihodnji uradni dan v Trbovljah 11. junija.

— **Redno praznovanje pri rudniku TPD** je naznanila, da se bo vsak teden po dvakrat praznovalo. Ta odlok je vplival pozorno na rudarje in na pridobitne kroge. Ze sedaj se je močno opazilo, da ni dovolj denarja na razpolago. Delavstvo jemlje vse na kredit in ko je ta izčrpan pri prvem trgovcu, grede k drugemu. Delavstvu se večinoma ne da nič vzeti. Ker ne more dolgo tako iti, bodo morali trgovci nehati

Vi hočete

varčevati in vendarle
okusno jesti. — Potem
rabite samo

MAGGI ZABELO

Vi boste potrebovali
manj mesa in kosti in
Vaše juhe, prikuhe,
omake, bodo vseeno
močne in okusne.

Zahtevajte izrečno »Maggi«
jevo zabelo» ter pazite pro-
sim, na ime »MAGGI« na
»rumeno-rdeči« etiketi.

tam, kjer so začeli, če ne bodo končali celo s konkurzi. Najbolj varno postopanje pri rudniškem konzumu, kjer ne more podjetje, ki je v zvezi z delodajalcem, nitišar izgubiti. Iz občinskih in državnih doklad je razvidno, da so kljub mišernemu stanju rudarjev gostilniški lokali enako dobro obiskani kakor poprej v boljših časih. Če pa motrimo obiskovalce, opazimo, da manj kaj obrtniki in trgovci. Zakaj, ni težko ugotoviti.

— **Sreskemu poglavarstvu.** V hribu med postajama Trbovlje-Zagorje raste dišeči rdeči volčin, ki ga nekateri brezvestneži nabirajo v koše in vreče ter prodajajo na trgu v Ljubljani in Zagrebu. Ker je politična oblast že lansko leto opozorila pres bivalstvo, naj ne uničuje te redke cvetlice, zato ponovno prosimo pol. oblast, da prepreči nabiranje v izkoriščevalne namene ter vse potrebno ukrene, da se zabrani iztrebljenje te rastline.

Šah

— **Šah. klub Triglav : ljubljanski šah. klub.** V soboto 21. t. m. se je odigrala v Narodni kavarni prijateljska tekma med šahovskim klubom Triglav (prej Krakovo - Trnovo) in drugo garnituro ljubljanskega šahovskega kluba z rezultatom 5 : 3 v prid Triglava. Ljubljanski šahovski klub je postavil sledeče moštvo: Krek, Oswald, Končič, Bredo, Hribar, Fink, Bezrukov, Hren; moštvo Triglava pa so sestavljali: Erker, Vehovec, Pfeifer, Tertila, Kitek, Koejan, Kremžar, Rupnik, Borbi, ki je trajala nad tri ure, je prisostvovalo tudi mnogo nečlanov, ki so z zanimanjem sledili tekmi. Šahovskemu klubu Triglav, na čegar inicijativu se je vršila tekma, čestitamo k njegovemu uspehu in želimo, da bi se mu z njegovo delavnostjo posvečilo za nemiš med klubi iskro bojevitosti, da bi imeli večje priliko prisostvovati šahovskim tekmam, katerih sedaj žal ne moremo v Ljubljani mnogo beležiti.

Dopisi

— **DRAŽGOŠE.** Zavedni naprednjaki so že pred 27. leti ustanovili pri nas »Bratno društvo« ki je ves čas delalo z uspehom, pred par leti pa smo ustanovili tudi sokolsko društvo Azilni člani in prijatelji društva so zgradili sedaj Narodni dom, čegar otvoritev se vrši na binokosni ponedeljek, dne 6. junija t. l. Vabimo vse naprednjake in Sokole k otvoritvi. Izletniki iz zgoraj Gorenjske se peljejo z jutranjim vlakom do Otoč, odkoder pridejo po lepi zlozi senčnati dve in pol uri holi do nas, ostali pa preko Skoflje Loke in Selc. Na veselo svinedel! Zdravo!

— **JESENICE.** Podružnica Jugoslovanske Matice na Jesenicah proslavi ob sodelovanju vseh kulturnih društev desetletnico majske deklaracije kar najsvežeje. V soboto, dne 28. t. m. gre manifestacijski obhod z baklami izpred kolodvora skozi Jesenice do občinske hiše kjer ga pozdravi župan trga Jesenice, potem pa skozi Savo zopet nazaj na kolodvor. V sprejedu bosta dve godbi in združeni pevski zbori jeseniški; nadalje telovadna društva in gasilci v kroju itd. Začetek ob pol. 9. (pol 20.) — V nedeljo, dne 29. t. m. dopoldne bo cvetlični dan v prid Jugoslovanski Matici; prodajalec se bodo tudi deklaracijske diplome in razdelnice; ob 11. pred kolodvorom promenačni koncert nato nastop združenih pevskih zborov in slavnostni govori. Odbor podružnice JM prosil hišne posestnike, da izobesijo že na predvečer zastave, vse sodelujoče pa, da se v vsem pokoravajo navodilom rediteljev.

— **ZIDANI MOST.** Glasbeno društvo železnčarjev v Zidanem mostu proslavi dne 3. julija t. l. svojo 25letnico ter prosi vsa sosednja društva da po možnosti na ta dan svojih prireditev ne prirejajo.

— **V ŠOSTANJU** proslavi Podružnica Jugoslovanske Matice desetletnico majske deklaracije na praznik Vnebohoda, dne 26. t. m. popoldne ob 3. v Sokolskem domu z govorom pevskimi točkami pevskega zbora in šolske mladine, deklaracijami, živo sliko itd. Pričakuje se polnoštevilna udeležba iz Šostanja in vse okolice, ki je pred 9 leti ob proslavi obletnice majske deklaracije pokazala izredno navdušenost in še večji pozum.

— **SLOVENJGRAD.** Tukajšnja podružnica SPD priredi v nedeljo dne 12. junija veliko plamensko veselico z bogatim spredom. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo nove koče na Pohorju, prosimo občinstvo za mnogobrojno udeležbo, a društva v okolici, da se na to našo prireditev ozirajo.

— **SREDIŠČE OB DRAVI.** Tukajšnje sokolsko društvo priredi v nedeljo dne 29. maja šestletni razpisno-Badlčan. Izleta se udeležijo tudi celokupni pevski zbor središkega Sokola.

Gospodarstvo

Širjenje hmeljarstva na Ptujskem polju

Tekom zadnjih dveh let se je na Ptujskem polju zelo razširilo gojenje hmeljske rastline. Visoka cena hmelja na eni strani, a na drugi nizka cena tamkajšnjega glavnega pridelka krompirja, ki v zadnjih letih na mnogih mestih niti ni povrnil stroškov za obdelavo in seme (nastop phytoptere na krompirju s posledico gnilobe gomoljev), sta nekako prisilili ljudstvo do gojenja druge, za enkrat ugodnejše obetajoče kulture. Upajmo, da posledica tega koraka ne bo le bridko razočaranje.

Kmetje - lastniki teh hmeljišč kažejo za to panogo posebno veliko zanimanja. Tudi predavanja o hmeljarstvu, ki so se vršila že na raznih krajih, posebno pa v Račah, ki so nekako središče ptujskopoljskega hmeljarstva, so bila vedno neprisiljavano dobro obiskana in poslušana z velikim zanimanjem. Kaže se, da bo prišlo vsakega že v jeseni do nekakega združenja med hmeljarji. Vprašanje, ali se naj osnuje zadruga ali društvo, je treba pač še dobro premisliti in preudariti. Goji se na Ptujskem polju le golding. Zasedenih s hmeljem je danes okrog 150 oralov. Kvaliteta, kakor se je pokazalo minulo leto, je povoljna. Treba je hmelj le pravilno obirati in sušiti.

Hmeljska rastlina se letos prav dobro razvija. Živalski škodljivci se do danes še niso pojavili. Zanimati pa je bilo že pred 14 dnevi peronospora na nekaterih starejših rastlinah. Ta bolezen se pa na druge rastline ni širila in je za enkrat verjetno, da gre za posamezne sadeže poznega hmelja. Mraz okrog ledenih mož v splošnem ni škodoval rastlini. Njen razvoj, odnosno rast je pa vendarle zaostala za nekoliko dni.

M. L.

Kupčija s sortiranimi jaji v inozemstvu

Kakor je menda obče znano, so si Dani s svojimi maslin in s svojimi jaji osvojili svetovni trg. Za svoje jaje dosegajo znano višje cene kakor drugi narodi, ker se kupec brezpozgovno sme in more zanesti, da je njihovo, tipizirano blago - kakovostno brez hibe. Izvoz teh dveh predmetov tvori zadnjih 14 let posebno važno zunanje trgovinsko postavko Danske.

Za njo že koraka Nemčija. Dasi je še za dolgo časa navezana na uvoz, zlasti kar se tiče jaje, vendar skuša z dobro organiziranim zbiranjem in tipiziranjem doseči domačemu blagu višje cene tudi s tem, ker pričenja postavljati na trg kakovostno prvo vrstno, izbrano, sveža jaja. Tako skuša odirati danskega konkurenta ter omogočiti lastnemu narodu, da pride do boljše izkupičke, nesortirane jaje kot množično blago pa naj daje Nemčiji po nizki ceni Dunaja, Poljska in Balkan. V Holsteinu imajo promet z jaji organiziran tako dobro, da ima Hamburg svežih pitnih jaje na razpolago kolikor hoče; najbolj kapriciozni kupec dobi jaje lahko tako rekoč še toplo.

Tudi pri nas doma bi mogli sveže blago bolje spraviti v denar. Sortiranje jaje bi se imenitno izplačalo, ker imamo izven državnih mej okrog in okrog same močno konsumentne države, ki so dobri kupci za naše blago. Sedaj, žal, izvažamo naše blago kot povprečno, zato kvalitativno slabše ocenjeno, četrtovrstno in temu primerno slabo novčevano. In če trgovci slabo novčujejo, tudi producent ni deležen spodobne cene.

Tržna poročila

— **Za mirno poravnano med Slovensko banko in njenimi upniki.** Prejeli smo: Deloma zaradi poloma Slovenske banke, deloma pa iz drugih vzrokov gospodarskega značaja je postal položaj Slovenske banke v Ljubljani nevzdržen. Slovenska banka je izgubila vso delniško glavnico 7,5 milijona dinarjev; razen tega je ostal nekriti za znaten primanjkljaj. V primeru konkurza, ki je združen z velikimi stroški, bi dobili upniki komaj 15-20 % svojih terjatev. To stanje je ugovoril poseben revizijski odbor, ki je bil v stalnih stikih z odborom upnikov, ter ukrenul potrebno, da bi se zagotovila upnikom čim večja kvota njihovih terjatev. V tem smislu je revizijski odbor dosegel že uspehe in zmanjšal primanjkljaj banke potom dogovorov z glavnimi upniki, to je Slovensko banko, Ljubljansko kreditno banko in Kreditnim zavodom v Ljubljani. Tudi nekateri člani upravnega sveta so doprinesli večje žrtve, da se zmanjša pasivnost zavoda. Revizijski odbor je izdelal točen načrt mirne poravnave, ki vsebuje v glavnem naslednje: Mali vlagatelji do 10.000 Din dobe svoje vloge izplačane v polnem znesku, ostali vlagatelji in upniki pa dobe po 70 % svojih terjatev. Ker se aktivna Slovenske banke ne dade hitro vnovčiti, se morejo terjatve izplačevati le polagoma. Obroki bi se začeli izplačevati s 1. avgustom t. l. in bi se izplačilo zaključilo najkasneje z 31. julijem 1928. Plenarni sestanek upnikov Slovenske banke 20. aprila t. l. je soglasno pristal na ta načrt mirne poravnave ter priporočil vsem upnikom - vlagateljem in onim, ki imajo terjatve iz tekočega računa, da dovolijo 30 % popusta, dočim bodo morali oni upniki, ki so prejeli nedovoljeno kritje ali so udeleženi pri izpolnjenih transakcijah, popustiti več. Slovenska banka in upniški odbor razpoložljiva pozive vlagateljem in drugim upnikom, naj pristanejo s pisмено izjavo na mirno poravnavo po gornjem načrtu. To velja tudi za one vlagatelje, ki eventualno ne bodo dobili pozivov. Lastnoročno podpisane izjave naj se pošljejo upravi Slovenske banke vsaj do konca t. m.; prizadeti se lahko v tem času tudi osebno oglašajo pri upravi zavoda. V interesu vseh vlagateljev in upnikov je, da se doseže mirna poravnava, kajti odprtje konkurza bi povzročilo prizadetim znatno težje izgube.

— **Nova banka v Beogradu.** Minister za trgovino in industrijo je te dni odobril pravila Jugoslovanskega kreditnega zavoda, ki se ima osnovati z delniško glavnico 10 milijonov Din. V interesiranih krogih se domneva, da bodo gotov del glavnice vplačali madžarski finančniki in da bo ta banka posredovala med Beogradom in Budimpešto.

— **Občni zbor Beograjske borze.** V nedeljo se je vršil v Beogradu redni občni zbor Beograjske borze. Po podatkih letnega poročila je v preteklem letu borzni promet nadoval, in sicer za 1360 milijonov Din napram prometu v l. 1925. odnosno za 900 milijonov Din napram prometu v l. 1924. Od celokupnega prometa v znesku 39438 milijonov

na Din je odpadlo na valute in devize 2367,8 Din, na efekte 1445,3 in na blago 130,7 milijona Din. Med devizami beleži največji promet London (592,5 milijona Din), dočim je Italija na petem mestu. Promet državnih papirjev je znašal 476,4 milijona Din (od tega odpade na Vojno škodo 306,2), v bančnih papirjih 483,4 in v ostalih efektih 485,5 milijona Din. Letno poročilo naglašja v ostale stabilnost dinarja, ki je tekom leta variral na borzi v Curihu med 9,11 in 9,18. Njegove oscilacije so bile le začasne, kajti z malimi izjemami se je skoro celo leto držal na višini 9,18.

— **Madžarski parlament sprejel trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo.** Na seji madžarskega parlamenta, ki se je vršila 20. t. m., je bila sprejeta trgovinska pogodba z Jugoslavijo. Govorniki so naglašali dobro voljo Jugoslavije, da stopi v prijateljske odnose z Madžarsko.

— **Konkurs dunajske podružnice Slovenske banke.** Dunajsko trgovinsko sodišče je v soboto otvorilo konkurz o imovini podružnice Slovenske banke na Dunaju, ki je bila registrirana kot samostojno podjetje. Konkursni marca je bila sklenjena prisilna poravnava pod pogojem, da zastopnik podružnice Slovenske banke uredi terjatve s strani centralne v Zagrebu in da za sklenjeno kvoto 50 % preskrbi garancijo kake velebanke. Ker te pogoje ni moglo izpolniti, je bil odprt konkurz.

— **Prodaja lesa, drv in lubja.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje v verskozkladnih in državnih gozdih v področju šumske uprave v Bohinjski Bistrici ponovno prodajo lesa, drv in lubja na panju, in sicer približno 2345 plm³ porabnega mehkega lesa, potem 130 pr³ mehkih in 3005 pr³ trdih drv ter 20 pr³ smrekovega lubja. Na predpisnem obrazcu spisane ponudbe, opremljene s 100 Din kolkom in 10 % vadijem, naj se vložijo najkasneje do 11. junija t. l. do 11. dopoldne pri Direkciji šum v Ljubljani, Križanke. Obrazci ponudb in vsa pojasnila se dobe pri Direkciji šum v Ljubljani ali pa pri šumski upravi v Bohinjski Bistrici.

— **Redni občni zbor** bo imel Ljubljanski velevoje, razstavna in prodajna reg. z. o. z. v Ljubljani, 8. junija t. l. ob pol 11. v uradnih prostorih Zveze industrij.

— **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. t. m. ponudbe glede oddaje škienja in popravil pisalnih strojev; do 31. t. m. glede dobave 5000 komadov vložkov za acetilenske gorilce, 3000 komadov brezovih metel, brusilnih kamnov in raznega materiala. — **Direkcija državne rudnika** v Zabukovci pri Celju sprejema do 4. junija t. l. ponudbe glede dobave 1 pisalnega stroja. — **Vršile se bodo naslednje** otevalne licitacije: 17. junija t. l. pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 6500 kg petroleja; 20. junija t. l. pri ekonomskem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave 200 komadov vlačnih zapenjakov. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

— **Nemčija uvaja monopol na višgalice, da se postavi v bran švedskemu višgalicnemu trgu.** Nemški parlament je sprejel zakon o monopolu na višgalice. Kakor se zahtuje, ta zakon ne bo mogel popolnoma preprečiti nadaljnje prodaje švedskega višgalicnega trasta v Nemčijo.

— **Dr. Albin Ogris: Delniške družbe v Sloveniji** v letih 1919. do 1925. Statistični dosežek k novejši zgodovini slovenskega gospodarstva. 35 strani. Samozaložba. Knjižico, ki stane 25 Din, toplo priporočamo vsem interesentom.

Borze

— **LJUBLJANA.** (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: investicijske 84,50 — 85,50, Vojna škoda 340,50 — 341,50, zastavi in komunalne Kranjske 20 — 22, Celjska 195 — 197, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 98 — 100 (98), Prastrediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 170, Strojne 0 — 80, Trbovlje 0 — 495, Vevče 130 — 0, Stavbna 55 — 65, Sešir 104 — 0. — **Blaga:** Tendence za les in želatino pridelke neizpremenjena. Zaključenih 12 vagonov lesa.

— **ZAGREB.** Na tržišču efektov je beležiti večje zanimanje za državne papirje, predvsem za Vojno škodo, ki se je dvignila za več točk. Promptna je notirala 843,50 Jo 344,50. Tudi investicijske posojilo in agrarne obveznice notirajo višje. — V devizi na Italijo se je pojavila mirnejša tendenca. Trgovala se je po 810,50 — 811,50. Notirale so devize: Amsterdam 22,78 — 22,84, Dunaj 800 — 808, Berlin 1848 — 1851, Italija 809,92 do 311,92, London 276,10 — 276,90, New York 56,70 — 56,90, Pariza 168,20 — 169, Curih 1063,50 — 1066,50, Varšava 628 — 632; efekte: bančni: Narodna 4650 — 6716, Eskomptna 95 — 96, Poljo 15,75 — 16,25, Kreditna Zagreb 93 — 94, Hipo 61 — 62, Ljubljanska kreditna 150 — 152, Prastrediona 850 — 860, Jugo 93,50 — 95, Zemaljska Sarajevo 150—0; industrijski: Drava 600—610, Dubrovacka 420 — 425, Sečerača Osijek 500 do 506, Isis 47 — 48, Narodna šumska 16—0, Gutmann 280 — 295, Slavetski 110 — 130, Slavonija 27 — 28,50, Trbovlje 490 — 495, Union 305 — 308, Vagon 42 — 43, Vevče 130 do 140, Danica 190 — 0; državni: investicijske 85 — 85,50, agrarne 51,25 — 51,50, kasa 343,50 — 344,50, za junij 346 — 346,50.

— **BEograd.** Devize: Pariza 222,50 do 224,50, New York 56,70 — 56,90, Italija 310,50 do 312,50, Dunaj 799,70 — 802,70, Budimpešta 992,50 — 995,50, Berlin 1347,50 — 1350,50, Bruselj 791,50 — 794,50, Bukarešta 35 — 35,50, Sofija 40,75 — 41,25.

— **CURIH.** Devize: Beograd 9,1375, Berlin 123,19, New York 519 in petnajst šeststink, London 25,2475, Pariza 20,865, Milan 28,43, Praga 15,40, Budimpešta 90,60, Bukarešta 3,16, Sofija 3,75, Varšava 58,10, Dunaj 73,15.

— **TRST.** Devize: Beograd 31,85 — 32,35, Dunaj 251,50 — 261,50, Praga 53,825 — 54,325, Pariza 71,25 — 71,75, London 88,4875 — 88,7875, New York 18,17 — 18,27, Curih 349,50 — 353,50, Budimpešta 314 — 324, Bukarešta 10,50 — 11; valute: dinarji 81,50 — 82,50, dolarji 17,90 — 18,25.

— **DUNAJ.** Devize: Beograd 12,4550 do 12,4950, Berlin 168,01 — 168,51, Budimpešta 123,61 — 123,91, Bukarešta 4,2950 — 4,3150, London 34,4375 — 34,5375, Milan 38,83 — 38,93, New York 70,05 — 71,15, Pariza 27,765 do 27,865, Praga 20,995 — 21,075, Sofija 5,10675 do 5,14875, Varšava 79,26 — 79,54, Curih 136,37 — 136,87; valute: dinarji 12,4250 do 12,4850, dolarji 705,80 — 809,80.

— **Deviza Beograd na ostalih borzah:** v Pragi 59,23, v Berlinu 7,419.

Dne 19. in 20. maja so bile izžrebane

sledeče srečke, kupljene pri Zadržni hranilnici r. z. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. št. 19.

Žrebanje 19. maja 1927.

Po Din 2000. — št. 70.445 in 111.854.

Po Din 500: 76.719, 5.745, 15.449, 18.181, 18.196, 18.186, 18.168, 30.972, 30.932, 30.966, 30.955, 53.481, 53.456, 66.649, 66.673, 66.682, 66.642, 79.056, 79.012, 79.074, 79.020, 91.780, 115.641, 97.59, 30.910, 30.917, 40.592, 40.584, 40.534, 53.436, 53.471, 66.602, 66.613, 66.612, 79.059, 79.039, 91.782, 91.775

Zmaga mladosti in poguma nad Atlantikom

Polet 25letnega kapitana Lindbergha iz Newyorka v Pariz. — 33 ur in 27 minut v zraku, napor, ki mu ni bil kos še noben človek. — Kokošja kost čuva letalca nesreče. — Ugodno vreme kljub megli, vetru in ciklonu. — Evropski kontinent dosežen! — Pariz in Newyork v mrzlici. — 150 tisoč gledalcev v Parizu; Lindbergh dobi križ Častne legije, v Ameriki pa mu nudi tedensko gažo 25 tisoč dolarjev

Natančno po prvotno določenem programu je v soboto zvečer po 33 in pol urni vožnji pristal na letališču Le Bourget pri Parizu mladi ameriški letalec Karel Lindbergh. Njegov polet ni toliko trijumf moderne tehnike našega stoletja, kolikor junstvo posameznika, zmaga osebnosti in mladostnega elana. Lindbergh je danes 25 let star. Edino ta njegova mladost je omogočila, da se je oborožil s tolikim pogumom, vzletel v višave in šel k cilju, ki ga ni dosegel še nihče pred njim.

V 8 dneh neznan in slaven.

Ko sta francoska letalca Nungesser in Coli pred dvema tednoma ponesrečila in se izgubila, je bil Lindbergh še čisto neznan oseba. Poznala ga je jedva peščica ljudi v njegovem ožjem rojstnem kraju Detroitu. Lindbergh je po roditeljih Šved. Njegova mati poučuje kemijo na neki višji dekliški šoli. Postava je Lindbergh visoke, vitke, lasje in oči so mu plave. Obiskoval je univerzo v Wisconsinu in se je šele pozneje kot sportnik udeležil tečaja za vojaške letalce. Dovolil ga je z odličnim uspehom. Od tega časa datirajo njegovi samostojni letalski poskusi. Štirikrat je iztegnila smrt svojo roko po njem in štirikrat ji je ušel. Dvakrat se je rešil s padalom, dvakrat pa so pripomogle k njegovi rešitvi srečne okoliščine. Ta sreča pri nevarnostih je rodila govorico, da je Lindbergh vražji človek in po višjih silah zaščiten proti nesreči.

Lindbergh ne bi bil nemara nikoli preletel Oceana, da se ni našlo v St. Louisu nekaj zaupljivih mecenov, ki so bili pripravljeni tvegati izvestno vsoto denarja za njegovo vratolomno podjetje. Uspeh te akcije je danes prinesel v zgodovino nov datum. Lindbergh, »otrok sreče«, je zmagal, postal je v osmih dneh mož svetovnega imena, ljubljenc 120 milijonskega ameriškega ljudstva in predstavitelj novega tipa ameriške mladine, ki ne govori mnogo, zato pa dela in kleše z železno energijo spomenik boljše človeškega rodu.

Tretji konkurent.

Pred dobrimi 14 dnevi, preden sta startala Nungesser in Coli, je Amerika poznala samo dva konkurenta za mestno prekomorsko nagrado v znesku 25 tisoč dolarjev. Chamberlaina in Byrda. Lindbergh se je držal v ozadju. Šele ko je bilo očitno, da je »Belo ptico« zadel pogin, se je prijavil k tekmi kot tretji. Američani sami so ga gledali po strani. Chamberlain, ki je imel s svojim impresarijem velike prepire, je bil na glasu prvaka med ameriški letalci, za njim je stal na drugem mestu Byrd. Lindbergh se je pojavil kot skromen tekmeček šele za njima. Nič ni govoril, kdaj in kako bo letel. Čakal je na pripraven trenutek. Ko je ta prišel, se je dvignil v zrak z besedami: »Morda me čaka smrt. A če poginem, naj poginem, če zmagam, pa naj zmagam!« Zgodilo se je drugo.

Odhod iz Newyorka. — Kokošja kost kot amulet.

Bilo je v petek ob 12.50 evropskega časa. Lindbergh je zadnjo noč dobro prespal, potem ko se je vrnil domov od kinematografske predstave. Počival je samo dve uri. Ob pol 3. jutraj ameriškega časa je šel na aerodrom. Bilo je megleno. A v letalcu je dozorela odločitev, ki jo je trebalo izvesti. Še enkrat je pregledal stroj, poklical mehanike in velel napolniti tanke z bencinom in oljem. Vse to je kontroliral z nenavadno mirnostjo.

Ljudje so kmalu zaslutili, da se nekaj pripravlja. Čim je napočila zora, se je svet pričel zbirati okoli letala. Nebo se je med tem zvedrilo. Lindbergh je sedel v letalo, se zaletel par sto metrov po zemlji in se nato dvignil v zrak. Manipulacija bi se bila kmalu nerodno iztekla. Aeroplan se je le s težavo dvignil, toda Lindbergh je bil zelo samozavesten in kljub temu, da si je moral pomagati s periskopom, ni niti za trenutek trenil z očesom. Pred poletom se je letalec poslovil od svoje matere, svojim prijateljem pa je izročil sivo mačko

Fatsy, ki ga drugače spremlja na njegovih poletih in o kateri gre glas, da mu prinaša srečo. Bil je v strahu, da bi žival na letalu ne prezebala. Pač pa je vzel na pot drug amulet, suho kost kokošjega bedra, katero je položil poleg sebe.

Tako opremljen je letel najprej nad ameriško celino in ob 8. zvečer evropskega časa zapustil ameriško ozemlje pri Moin Adieuju. Štiri ure pozneje je že bil nad Novo Fundlandijo.

Na nadaljnji vožnji je Lindbergh z osupljivo preciznostjo vzel preštudirani pravec ter zanašajoč se na kavo v termalni steklenici, na čokolado in na kondenzirano hrano v tabletah, pogumno letel naprej.

Ugodni vetrovi. — Ciklon gre mimo.

Še preden se je letalec dvignil v zrak, so opazovalnice napovedale ugodno vreme. Sprva je nagajala megla, ki se je pozneje razpustila. Potegnila je ugodna sapa. Vlekla je tako, da je imel Lindbergh zavarovan hrbet. Ko je prišel do 48. stopnje širine in 27. stopnje dolžine na Oceanu, se je vreme na novo izboljšalo. Veter je pihal v smeri proti evropskemu kontinentu. Razgled je bil čistejši. Izgledjalo je polet so postali naravnost sijajni. Megla je izginila, ciklon, ki je prihajal od Irske ter se pomikal proti Bermudom, pa jo je ubral severozapadno čez Azore in Lindberghu se ni bilo bati boja z viharjem, ki je »Belo ptico« treščil v valove.

Po odhodu so signalizirali Lindberghovo letalo najprej nad Springfieldom, 180 km jugovzhodno od Halifaxa. Druga signalizacija je bila v Metzganu, tretja v Milfordu, četrta v Mulgraveu, poslednja pri rtu Bretonu. Takrat je imel letalec za sabo 1400 km. Letel je z brzino 175 km na uro.

Aeroplan je sprva šel precej nizko nad morjem. Tako je v soboto ob 11.30 jutraj evropskega časa opazil letalo neki parnik na Atlantiku. Amerika je bila tiste ure v mrzličnem pričakovanju. Šele ko je prišlo obvestilo iz Londona. Reuterjeva vest, da se nahaja Lindbergh ob 14.50 180 km od rta Valente, so si bili ljudje na jasnem, da nadaljuje Lindbergh vožnjo brez defekta. Ob 17.50 je bilo letalo signalizirano nad Corkom na Irskem.

V tem momentu je bil Ocean stvarno že preleten. Toda hrabri Lindbergh se ni zadovoljil s to progo. Cilj je imel že pred seboj. Rezal jo je dalje proti Parizu, kjer so že listi razglasili prve vesti, da se Američan bliža mestu.

Nad evropskim kontinentom.

V soboto ob pol 20. uri je prejela angleška admiralteta radiogram, da je Lindberghovo letalo pasiralo Plymouth. Aeroplan je drvel z nepopisno brzino v višini 2500 do 3000 m. Eno uro pozneje je imel Lindbergh za seboj Cherbourg. Sedaj je letel približno 200 km na uro. Vreme pa se je poslabšalo. Nastajal je vihar, katerega pa je imel letalec k sreči zopet za seboj.

Pariz v pričakovanju.

Takoj po prvih poročilih, ki so naznanjala, da se Lindbergh bliža francoski zemlji, so se začele zbirati na pariških ulicah gube ljudi. Listi so natisnili svoje prve posebne izdaje. Pisali pa so previdneje kakor po startu Nungesserja in Colija. Francoska letalca D'Otis in Renaux sta celo izjavila, da nimata posebne vere v Lindberghov uspeh. Ljudje niso prav za prav vedeli,

kaj bo sledilo, če se bo izcimilo iz tega nekaj fantastičnega ali nekaj presenetljivo realnega.

Med tem so se delale na Le Bourgetu priprave za sprejem Lindbergha. Vojaško poveljstvo je že prej odredilo, da morajo žarometi delovati od mraka dalje in metati snope svojih žarkov na vse strani. V nepretrganem obratu je bil žaromet Monta Valeriena, ki seže 200 km daleč.

Da se izključijo pomote in zamenjave, je mornariško poveljstvo prepovedalo francoskim letalom dvigniti se v zrak do zgodnjih večernih ur. Šele ko je bil Lindbergh signaliziran tik pred ciljem, so aeroplani vzleteli in spuščali signalne svetlobne rakete.

Zdaj je vse vrelo proti letališču, kjer je ljudstvo naraščalo od minute do minute. Tramvaji, avtomobili, kočije, vse je bilo oddano. Ob 9. zvečer je nestrpno pričakanje doseglo kulminacijo. Na letališču se je pojavil tudi ameriški poslanik Herrick, ki je hotel Lindberghu prvi stisniti roko. Na ulicah so peli megafoni.

«Bliža se — je že tu!»

Okolu 22. ure so se oči nešteti tisočev obrnile navzgor. Na aerodromu se je trlo 150.000 teles. Vse je strmelo kvišku. Slednjič, ob 22.45 se je razlegel in sam klic, katerega je množica povzemala in ponavljala, kakor pijana: »Pristaja! Pristaja!« Skupina 20.000 ljudi je prebila policijske kordone. Nastala je velika opasnost, da množica ne zmečka letalca. Vse je vzklikalo. Lindbergh pa, poln mladostne vrve, je skočil s sedeža, vzem ključ ter izginil. Nihče ni vedel, kam je šel. Ljudje, ki so ponoreli od veselja, pa so neprestano zahtevali, da se letalec pokaže. Ker ga niso mogli najti, so naložili letalo na rame ter ga v triumfu nosili po letališču.

Našel se je tudi nekdo, ki je pokazal proti nekemu hotelu. Pijana od navdušenja je množica zdrvela tja in začela oblegati hišo. Klicanju ni hotelo biti konca ne kraja. Vse je vpilo: »Lindbergh, Lindbergh, povejte vaše vtise!« A mesto Lindbergha se je pojavil na balkonu najprej ameriški poslanik, za njim pa francoski polkovnik. Skušal je pomiriti razburjene ljudi. Dosegel ni nič. Svet je hotel videti zmagovalca Atlantika.

Zmagovalec.

Naposled se prikaže Lindbergh. Zdelan je, izmučen, na obrazu mu igra rahel nasmeh. Ponavljajo se klici: »Povejte nam vaše vtise!« A Lindbergh ne da besede od sebe. Njegove oči strme navzdol, le tu in tam se dvigne njegova roka. Prsti se dotaknejo ust in potem napravi Lindbergh gesto, s katero vrže ljudem poljub. Množica rjove in zahteva, da Lindbergh govori. A on da od sebe samo kratke besede: »Sem v Parizu!« In izgine.

Spomin na polet.

Ko izgubi množica zmagovalca izpred oči (zdravniki so namreč Lindberghu takoj dali injekcije ter ga vneli prepeljati v mirno prenočišče, kjer je moral takoj po kopeli in lahki večerji v posteljo), se vrže na letalo. Vsi poskusi, da se aeroplan ohrani v obliki, kakor je prišel na cilj, so zaman. Ljudje razbijajo, sekajo, trgačo in koščki letijo na vse strani. Vsakdo si hoče vzeti spomin na epohalni dogodek v človeški zgodovini, ko je petindvajsetletnik premagal Ocean.

sami silnim vzdihom: pridi, ljubljani! In sem zbehal v bukovje, plah in bolan. Tisti dan je nisem več videl...

II.

Na levo ob graščini rasto tri stoletne lipe. Pod njimi je kamenita miza! (Pravijo, da je pod eno teh lip zakopan zaklad.)

Lipe so bile v polnem cvetju. Dobro se je prodajalo, zato smo ga trkali vsak dan, od polдне do večera.

Anuška je pozabila na »ono« in mi je pomagala, kadar nisem jaz n. Zraven naju so stale vedno polne košare, tako sva hitela. Najin zgled je skoro nagnal tudi ostale v hitrejši tempo.

V mraku smo posedli v rosno travo in po klopetih. Prišli so fantje iz vasi vasov. Peli smo pozno v noč, se pogovarjali in dražili, da je bilo smeja in vriska polno ozračje. Mesec je prešel polnoč in jasno črtal sence lip v rosno travo.

Ostala sva sama. Naslonila mi je glavo na prsi in mi ovila roko okoli vratu. Lahno so se ji odprle ustnice, a niso izgovorile. Samo tesneje se je privila

Velika premijera! Popolnoma novo! Elegantno! Moderno!

Nočna lilija...

Sedem dejanj o moderni devojki, ki je zgrešila pravo pot življenja... Vrtinec strasti. — Flirt. — Sminka. — Jazz. — Mlade devojke in lahkomišelnih kavalirjev. — Izdajniški bankovci. — Skrivnostna suknja. — Ljubezen. — Pustolovščine. — Ponočno življenje. — Kaplja srebe v morju izkušnjav in simpatični

STARINAR IZ AMSTERDAMA

to so glavni momenti te prekrasne in ganljive drame. — Sifajna igra. — Lepi igralci. — Izvrstna režija. — V glavni vlogi krasna in temperamentna DIO. MIRA JACOBINI in najboljši karakterni igralci, slavni WERNER KRAUSS.

Predstave kot običajno: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Prednaznailo: Veliki senzacionalni film KU-KLUX-KLAN.

ELITNI KINO MATICA, najlepši kino v Ljubljani. Tel. 2124

Veselite v Ameriki.

Istočasno kakor v Parizu, je kipel veselje tudi v Newyorku. Polovica mesta je bila zunaj. Listi so obveščali radovedneže s transparenti. Kurirji so tekali po ulicah, kolporterji so raznašali časopise, gledališča, kinematografi, dancinji. — vse se je zanimalo samo za novega heroja. Uredništva so bila oblegana in niso mogla vzdržati navela. Baseball in boks sta postala za čas brezpomembna. Aktualen je bil samo Lindbergh.

Ko je prišla potrjena vest, da je Lindbergh dospel v Pariz, je nastalo vznemirjenje brez primere. Ulice so bile tako natrpne z ljudstvom, da so morali ustaviti promet. Vse je imelo na jeziku samo Lindbergha. Ameriška metropola je bila blažena od zadovoljstva in sreče.

Letalo «Ryan».

Letalo, s katerim je letel Lindbergh iz Amerike v Evropo, nosi ime «Ryan» in je pravi David med modernimi Goliatji. Načrt zanj je napravil Donald Hall, gradil ga je inž. Hawley Bowlus. Aeroplan ima samo 12,80 m razpetine, tehta 2370 kg. Stroji so tipa Wright. Aeroplan lahko naloži 1695 kg bencina in 168 kg olja. Povprečno leti 180 km na uro.

«Ryan» je dospel na cilj le z neznanom zalogo bencina, ki bi bila zadostovala jedva še za 60 km zračne poti. Že to dejstvo pričča o veliki preciznosti in natančnosti Lindbergha.

Predsednik francoske republike Doumergue je čestital prezidentu Coolidgeu na srečnem poletu. Briand pa je predlagal, da se Lindberghu podeli križec Častne legije.

Kakšen je bil polet.

Lindbergh je prenočil prvo noč od sobote na nedeljo v prostorih ameriškega posaništva. V nedeljo jutraj je sporočil potom posaniške pisarne časniki naslednje izjavo:

«Čeprav so me pred startom tolažili z lepim vremenom, sem letel nad 1000 milj v dežju. Bilo je zoprnno. Skušal sem se dvigniti višje, toda ni šlo. Ko sem videl, da s takim manevriranjem ne morem uspeti, sem opustil poskuse ter šel vztrajno naprej.

Ves čas poleta nad Atlantikom nisem srečal niti ene ladje. Svoje živce sem krepil s kofeinom in drugimi stimulacijskimi sredstvi. Poleg tega sem pil vodo. Bil sem neznanstveno žejen. Prtljage itak nisem imel in vedel sem, da gre za mojo glavo. Moral sem leteti po najkrajši poti, kajti bencin, ki sem ga naložil, je bil odmerjen skoraj do kapljice. V Ameriko se ne vrnem po zraku. Neskončno me veseli, da se nahajam v francoski prestolnici Parizu, kjer se počutim kakor v objemu kraljice.»

Pri Nungesserjevi materi.

Lindbergh ni pozabil, da je prva dolžnost srečnega zmagovalca potolažiti nesrečno mater izginulega letalca Nungesserja. V spremstvu posebne delegacije je obiskal žalujočo damo, kateri je v imenu ameriškega ljudstva izrazil sožalje nad izgubo njenega sina. Lindbergh je tudi položil cvetje na grob Neznane junaka.

Lastnik newyorskkega gledališča Roxi, Rothafel, je dal po svojem zastopniku sporočiti Lindberghu v Parizu, da ga angažira za 25.000 dolarjev tedenske plače, če je pripravljen pokazati se občinstvu v njegovem varietetu vsak večer samo za kratkih 10 minut. Ta ponudba je doslej najvišja, kar jih pozna v tem oziru notorično razsipna Amerika.

k meni, poljubila me in, zbežala... Glasno so zaškripala vrata za njjo.

Dvignil sem glavo, stisnil ustnice, na katerih je še gorel poljub, in se ozrl v belo mesečno noč. Skozi možgane pa je z brzino bliska neprestano hitelo sem in tja:

«Ni pozabila, ni pozabila!»

III.

Meglen dan, dolg in puščoben. Prejel sem njeno pismo: «Doma hočejo, naj se poročim — odveč sem jim...»

Drugi dan je prišla sama. Nisva govorila; besede so mrtve in prazne, kadar govori duša. Postavili so zid med naju in nisva ga skušala preplezati... Čemu?

Zunaj je jelo rositi, polagoma, polagoma. Tema je padala v sobo in ogrinjala najini duši.

Vstala sva, neslišno segla drug drugemu v roko, zblížala ustnice, da se je strnil zadnji dih:

«Zbogom. Januš —»

«Bog s teboj, Anuška!»

Poslednji pogled — in že so za zaprla vrata za njo, ki mi je bila sestra...

Idealno sredstvo za nego zob.

Pebeco — pasta za zobe po prof. dr. Unna nudi nedosegljive prednosti. Ona čisti usta, odstranjuje ostanke jedi izmed zob, štiti zobno caklino in ohrani zobe bleščeče in bele.

PEBECO. pasta za zobe.

Olajšave na železnica

Pred kratkim je stopil v veljavo novi pravilnik o železniških olajšavah, s katerim so bile uvedene nekatere izpremembe. Priobčujemo v naslednjem pregled sedaj veljavni olajšave:

Državni uslužbenci, aktivni oficirji in duhovniki uživajo 50% popust za poljubno število potovanj.

Državni upokojenci, rezervni oficirji ter člani rodbin vseh aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev imajo 50% popust trikrat na leto, dokler dobivajo draginjske oziroma rodbinske doklade.

Dijaki vseh državnih in od države priznanih privatnih šol imajo pravico do 50% popusta na osebnih vlakih (na brzovlakih ne) o Božiču. Veliki noči ter ob začetku in koncu šolskega leta. Na začetku leta se računa čas za vpis od 15. avgusta do 30. septembra za srednješolce, oziroma od 15. septembra do 15. novembra za visokošolce; na koncu leta pa od 15. maja do 15. julija za srednješolce oziroma od 1. junija do 31. julija za visokošolce. O Božiču in Veliki noči velja olajšava 15 dni pred prazniki in 15 dni po praznikih.

Visokošolci, ki študirajo v inozemstvu, imajo pravico do 50% popusta na začetku in koncu šolskega leta, če se izkažejo s pomnim listom in z indeksom.

Člani dijaškega Ferijalnega saveza imajo kot poedinci popust 50% za potovanja v času od 1. junija do 30. septembra.

Za poučne izlete dijakov pod vodstvom profesorjev velja 75% popust, če potujejo v skupini najmanj 10 oseb.

Člani planinskih društev imajo pravico do trikratne vožnje na leto s 50% popustom na podlagi državnih legitimacij.

Sokolska društva imajo 50% popust za potovanja na zlete ali teolovalne tekme največ trikrat na leto po odobritvi Generalne železniške direkcije.

Priznana pevška društva uživajo 50% popust do trikrat na leto, kadar potujejo v svrhu prireditve koncertov. Tozadevna dovoljenja daje Generalna železniška direkcija proti priporočilu Umetniškega oddelka ministrstva prosvete.

Nadalje imajo tudi vsa druga društva, katerim to dovolji Generalna železniška direkcija, 50% popust za potovanja na kongrese ali letne skupščine.

Reveži, ki ne plačajo nikakega davka, uživajo brezplačno vožnjo; taki, ki plačujejo do 15 Din direktnih davkov, imajo 50% odstopni popust; tisti, ki plačujejo od 15 do 30 Din direktnega davka, pa imajo 25% popust. Navedeno olajšavo dovoljuje Generalna železniška direkcija le enkrat na leto za najnižji razred osebnih in materialnih vlakov na podlagi posebne prošnje, kateri mora biti priloženo potrdilo občine o iznosu direktnih davkov, ki naj bo potrjeno od davčnega urada.

Za potovanja v večjih skupinah veljajo sledeče olajšave: 15% pop., kadar potuje najmanj 20 oseb na oddaljenost 50 km; 20% za 50 oseb in 150 km; 25% za 80 oseb in 250 km; 30% za 120 oseb in 350 km. Potovanje treba prijaviti postajenačelniku pisмено v dveh izvodih 9 dni pred odhodom. Od železniške direkcije potrjeno prijavo mora prosilec dvigniti 48 ur pred odhodom vlaka. V tej prijavi treba navesti: ime društva oziroma ime vodje družbe; odhodno in namembno postajo; ev. povratek in nameravana prekinjenja vožnje; število odraslih udeležencev in otrok od 4—10 let (pri tem štejeta dva otroka za enega odraslega); dan in vlak odhoda; podpis in naslov prosilca. Vozne karte je treba kupiti s potrjeno prijavo eno uro pred odhodom vlaka. V slučaju, da se izleta udeleženi oseb ali se izvrši potovanje na krajšo razdaljo, kakor je bilo prijavljeno, se mora plačati vozilna za predpisano število oseb in za določeno razdaljo.

Vsi obiskovalci Primorja imajo 50% popust, če ostanejo tam najmanj 14 dni. Ista olajšava velja tudi za obiskovalce zdravilišč, in sicer za inozemce neomejeno, za tuzemce pa le, če ne plačujejo več kot 30 Din neposrednih davkov. V ta namen mora potnik nabaviti poseben obrazec kate-rega žigosa odhodna postaja in na katerem potrdijo uprave zdravilišč oziroma občinske oblasti 14dnevno bivanje v dotičnem kraju. Na odhodni postaji mora kupiti potnik celo vozno karto do namembne postaje, ki velja tudi za povratek, toda največ 60 dni.

D. B.:

Anuška

V začetku maja se je poročila. Mož je višji sprevednik, debel in zalit, s silnimi lasmi in sladko govorico. Ustnice mu počivajo v senci sivkastorjavih brkov.

Ona, srednje rasti, tridesetletna, izrazitega obraza in zlatih, skodranih las. Bila mi je sestra!

Nisva v sorodu, samo pobratila sva se.

Vse to pa je davno in pozabljeno. In vendar se časih kradoma dvigne zavesa in vstane pred očmi Ona, vsa dobra in vesela — vstane njen dom, kjer sem preživel toliko lepih trenutkov, kjer sem iz veselje prežnostnosti ob košnji pomagal nji, Anuški.

Govorila sva in se smejala, ni nama zmanjkalo ne besed, ne smeja. Ob razhodu sva vselej stisnila drug drugemu pisemce v roko in si pogledala v oči. —

I.

Bilo je v nedeljo popoldne. Šli smo na hrib nad graščino, v bukovje. Tam ra-

ste jagod, lepih in rdečih jagod, od čuda. Družba je utonila med grmičje in vejave. Zleknil sem se po dolgem v mehki mah, podložil roki pod glavo in prisluškoval izgubljačim se klicem veseljih nabiravev.

Tedaj se zganejo veje za menoj, svetla senca mi šine preko obraza in že so mi mehke roke zastirle oči.

«Kdo?»

«Ti!»

«Čigav — ti?»

«Moja»

In legla je poleg mene v mehki vonjajoči mah, ona, Anuška. Lahno je božala moje razmršene lase.

Skozi polzaprte trepalnice sem opazoval izraz njenih oči, njenega zardelega obličja. Zaslutil sem njeno dušo; sklonil sem se in jo poljubil vso cve-točo, vso krasno.

Ni se zganila — samo pogledala me je še globlje, da sem začutil ogenj v srcu.

«Januš!... je dihnila.

Njena duša je vriskala in umirala. Vse besede so plule skozi žarkost pogleda in so me klicale, klicale z enim

Sport

Ilirija : Primorje 3 : 1 (1 : 1)

Ilirija postane tudi pokalni prvak.

Iliriji so se v nedeljo posrečilo, da se res vanjša za svoj težki poraz v zadnji prvenstveni tekmi proti Primorju. Ob zelo slabem vremenu — skoraj ves čas tekme je bilo kakor iz škafa — se je na igrišču ob Dunajski cesti vršila semifinálna tekma med Ilirijo in Primorjem in Ilirija je zasluženoma zmaga. Zmagovalca v tej tekmi lahko smatramo tudi za letošnjega pokalnega prvaka, ker je brez dvoma, da celjski Atletiki, ki igrajo v finalu, ne bi bili kos niti Iliriji niti Primorju. Seveda ne računamo pri tem na velika presenečenja, ki v nogometu nikakor niso izključena.

Moštvá sta nastopili v sledečih postavah: Ilirija: Kreč-Pleš, Beltram-Jenko, Dekleva, Ladožupančič J., Zemljak, Cirovič, Verovšek, Dobričlet.

Primorje: Erman-Slamič, Pečnik-Jancigaj Vindiš, Dramičanin-Privšek, Erman, Cebohin, Uršič, Wenig.

Tekma je iznova pokazala kako važno vlogo igra v vsakem moštvu krilska vrsta. Dočim je v prvenstveni tekmi Ilirija : Primorje v ilirijanskem moštvu krilska vrsta s svojo slabo igro v precejšnji meri zakrivila poraz Ilirije in je bila le zasluga izborne branilske dvojice Pleš-Beltram, da poraz Ilirije ni bil še večji, je pri nedeljski tekmi krilska vrsta Ilirije, v kateri se je odlikoval zlasti srednji krilec Dekleva s svojo premljenostjo in točno igro, mnogo pripomogla do zmage Ilirije. Obramba je bila kakor običajno dobra. Tudi vratar Kreč je pokazal svoje lepe zmožnosti. Na padalno vrsto je nastopila v nekoliko izpremenjeni postavi. V desni zvezi je igral bivši Primorjčan in bivši krilec Zemljak, ki se je v napadu prav dobro obnesel, in bivši Slovanovec Cirovič kot srednji napadalec. Dobričlet je zopet igral na levem krilu in je bil mnogo bolj kot v tekmi Ilirija : Rapid. Janez na krilu je bil dober, le nekoliko preoster.

Primorje je igralo mnogo slabše kot zadnjič. Zlasti se je to opazilo v krilski vrsti. Dramičanin je izborni tehničar, vendar premalo upošteva svoje soigrače. Branilca sta igrala zelo postrvovno, Slamič je proti koncu postal nesiguren. Erman v голу je branil dobro. Napad ni pokazal one prodorne sile kot ilirijanski. Sicer je izvedel nekaj lepih kombinacij, ki so se pa pred golom razblinile brez efekta. Več ugodnih situacij je ostalo neizrabljenih. Ermanu se pozna, da še vedno laborira na nogi. V napadu je v prvi polovici igral na krilu trener Wenig, v drugem pa kot srednji napadalec. Kot igralec ne pomeni za Primorje nobeno pridobitev.

Igra je bila v prvi polovici še dokaj odprta. V 28. min. doseže po nekoliko dvomljivem kotu Ilirija vodstvo. Približno v 35. min. se preseli igra pred gol Ilirije in v 42. min. izenači Erman. Po odmoru se opaža precejšnjo premoč Ilirije. Izscrn magie zabije Verovšek drugi gol za Ilirijo in v 42. min. se posreči Dobričlet vsled napake Slamiča doseči tretji gol ter s tem končni rezultat, s katerim se je Ilirija kvalificirala za finale z Atletiki.

Nezadovoljivo je sodil g. Ahtan. Veliko preglavje so mu delali v prvi vrsti fouli in handsi. Bo pač potreba, da ostanemo pri dosedanjih praksah, in da pokličemo za teže in važnejše tekme zunanje sodnike.

Ostale nogometne tekme

LJUBLJANA: Slavija : Hermes 5 : 0 (1 : 0). Predtekma semifinálna pokalni tekmi. Po prvotnih dispozicijah bi morala nastopiti v prvenstveni tekmi Slavija in Panonija. Panonija ni nastopila ter izgubi to tekmo s 3 : 0. Hermes, ki je nastopil s mnogimi rezervami je le v prvem času nudil trden odpor Slaviji. V drugem delu pa je Slavija imela več od igre. Kljub temu je rezultat previsok ter ne odgovarja poteku igre. Zelo dobro je sodil g. Setina.

MARIBOR: Merkur : Svoboda 11 : 1 (5 : 0).

CELJE: Maribor : Celje 0 : 0. Radi neurja v 25. min. prekinjena tekma.

ČAKOVEC: SK Čakovec : SK Maribor 3 : 0 (1 : 0).

JESENICE: Kranj : Edinost (Jesenice) 4 : 3 (3 : 1).

ZAGREB: Konec prvenstva ZNP. Hašk : Krajišnik (prvak zagrebske provincije) 11 : 0 (2 : 0). Gradjanski : Croatia 3 : 0 (2 : 0). Gradjanski pred Concordijo na drugem mestu.

BEOGRAD: Jugoslavija : Jedinstvo 1 : 1 (0 : 0). Slavija : Šumadija 3 : 0 (1 : 0).

OSIJEK: Hajduk : Cibalijski (Vinkovci) 6 : 0 (2 : 0). Finalna tekma za podsavčno prvenstvo.

PRAGA: Slavija : FTC 2 : 1 (1 : 1). V soboto: Sparta : Arsenal (Kairo) 10 : 2 (5 : 1).

BRNO: Moravska Slavija : Arsenal (Kairo) 5 : 2 (5 : 2).

KRAKOV: Simmeringer (Dunaj) : Cracovia 2 : 2 (2 : 1).

BRATISLAVA: Floridsdorfer AC (Dunaj) : Ligeti 4 : 4.

DUNAJ: Avstrija : Belgija 4 : 1 (1 : 1). Avstriji niso kljub svoji zmagi igrali v oni formi kot pri zadnjih svojih tekmah. PARIZ: Španija : Francija 4 : 1 (2 : 1). Vrtar Zamorra je bil ranjen. ESCH: Anglija : Louxembourg 5 : 2 (2 : 2).

CURIH: Penarol : Lausanne Sports 7 : 1. Penarol : FC Bern 1 : 1.

CHICAGO: Old Stars : Hakoah 2 : 1 (1 : 1).

GRADEČ: Sportklub (Dunaj) : GAK 2 : 0 (1 : 0). Sportklub : Sturm 2 : 0.

Prihodnje nogometne tekme v Ljubljani

26. t. m.: Finale za pokal LNP. 29. t. m.: Državno prvenstvo Ilirija : Gradjanski.

Na praznik 26. t. m. se odigra finale za prehodni pokal Ljubljanskega Nogometnega Podsaveza. Za finale sta se kvalificirala celjski Atletiki SK in SK Ilirija; v semifinálnu je prvi zmagal nad mariborskim Rapidom s 2 : 1, drugi v nedeljo nad Primorjem. Prehodni pokal bo prihodnje dni razstavljen v izloži trgovine Magdić na Aleksandrovi cesti.

V nedeljo, 29. t. m. se odigra I. kolo državnega prvenstva. V Sarajevu se sestane SASK in beograjska Jugoslavija, v Osijeku osiješki Hajduk in SAND iz Subotice, v Ljubljani Ilirija in zagrebski Gradjanski, prvak države za leto 1926/27. Glasom objave saveza v večeršnjem »Jutarnjem listu« bi se morala vsiti tekma med Ilirijo in Gradjanskim že 26. t. m., ker ima Gradjanski za 29. t. m. baje obvezno pogodbo z egiptskim klubom Arsenal. Zadržna beseda o tem še ni izrečena, službena objava saveza je v toliko netočna, da Ilirija in LNP na preložitve termina doslej nista pristala. Ako bi savez kljub protestu Ilirije vztrajal na tem, da se igra 26. t. m. se termin obeh tekem zamenja in se vsi finali za podsavčni pokal 29. t. m.

Nedeljske kolesarske dirke

Kolesarska sekcija ASK Primorje je namerala privediti v nedeljo več kolesarskih dirk, pa ji je dež prekril račune. Odpasti sta morali damska in seniorska, in sta se vsili le glavna in juniorska dirka, katerih so se udeležili dirkači šestih klubov.

Rezultati so bili: Glavna dirka: Ljubljana-Blagovica-Ljubljana (60 km). Startalo je 13 dirkačev. Lep uspeh je doseglo društvo »Sava«, ki je zasedlo prvo in drugo mesto. 1. Djordjevič F. (Sava) 2:6.55, 2. Prodan E. (Sava) 2:6.55.2, 3. Meze V. (IL) 2:8.42, 4. Pelc P. (IL) 2:8.44, 5. Podboj I. (IL) — Favorita Hvala in Zanoškar (oba Primorje) sta zaostala pri Dobu oz. Viru. Pri starejših dirkačih se opaža, da ne polagajo dovolj paznje treningu.

Dirka juniorjev: Ljubljana-Domžale-Ljubljana (25 km). Startalo 13 dirkačev. 1. Stepančič (Sava) 48:47.2, 2. Čihlač (Pr.) 48:49.4, 3. Goltes (IL) 48:49.6.

Doseženi časi so v glavni in v juniorski dirki z ozirom na slabo vreme in slabe ceste prav dobri. Od obrata pri Blagovici je nekaj dirkačev na nekaterih mestih vozila s hitrostjo 35 km na uro. Dirke so končale brez nezgod.

II. internacionalna avtomobilska in nacionalna motociklistična dirka v Zagrebu

Avtoklub kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je v nedeljo priredil II. internacionalno avtomobilsko dirko, združeno z nacionalno motociklistično dirko na kroži pri progi blizu Zagreba Samobor-Plješivica-Samobor (46.80 km). Dirki so prisostvovali vsi funkcionarji Avtokluba ter zastopniki saveza iz Ljubljane. Na startu oz. cilju so bili tudi zastopniki vlade, mesta (ing. Heinzel) in vojske. Dirka je uspela kar najlepše brez vseh večjih nesreč ter je bila izvrstno organizirana.

Dirko so otvorili motociklisti, večina Zagrebčan in en Slovenec. V kategoriji 250 ccm je zmagal Pavlija na Puchu v času 58:22.5.

Razred 350 ccm: 1. Rožič (Harley-Davidson) 59:37, 2. Gorup (Sunbeau) 1:02:27.5. Razred 500 ccm: 1. Strban (BSA 500 O. H. V.) 42:53. Strban je dosegel najboljši čas vseh motociklistov ter dobil lepo darilo — srebrno dozo. Povprečna hitrost runde je bila 65.5 km na uro. 2. Santane (Motto Guzzi) 46:25.2, 3. Gredelj (Gudne Rhone) 56:29.4.

Najboljšo rundo turističnih avtomobilov je imel g. Bove v času 45:55 in zmagal v nacionalni dirki, drugi najboljši čas je dosegel Marschner na Austro-Daimlerju v času 46:35. Startalo je 8 avtomobilov različnih litraž, izkazala se je posebno najmanjša kategorija (900 ccm), in sicer Fiat 509, ki je pokazal veliko akceleračijsko zmožnost.

Nato se je pričela dirka sportnih vozil. Startali so štirje dirkači, ki so morali napraviti 2 runde (93.60 km). Najboljši je bil Boranič (Bugatti) v času 2:17:28, drugi Peniš (Ansaldo) 2:19:59 in tretji Sottler (Senchal) v času 2:21:49.

V turnem razredu je vozil tudi znameniti italijanski dirkač Callisano na Ceiranu, ki je zmagal na Targi Floriji, pa je takoj po startu imel smolo.

Najzanimivejša je bila dirka supersportnih izrečno dirkalnih avtomobilov. Startali so trije vozači, na cilj pa sta prispela dva. Najboljši čas je imel Liningerjev vozač Avstrijec Hansal na supersportnem Steyerju (4500 ccm). Dosegel je najboljši čas dneva in svoje kategorije ter zmagal na tej dirki v času 38:42 ali povprečno 82 km na uro. Tri runde je vozil 115 minut 08 sekund.

Ob tej priliki moramo omeniti lep uspeh g. Willy Strehlerja, člana ljubljanske sekcije, ki si je priboril na svojem avtomobilu Ansaldo najdragocenejšo darilo na tej dirki, veliko zlato cigaretno dozo, katero je poklonila Nj. Veličanstvo kraljica Marija najboljšemu avtomobilistu, ki je član Avtomobilskega kluba. Doka je okrašena z monogramom Nj. Veličanstva kraljice Marije ter z briljant obloženo krono. G. Strehlerja je pri tekmi dirkalnih voz spremljala nezasišana smola. Pri treningu je vozil krog v 40 do 41 minutah. Pri dirki pa mu je v trenutku, ko je bil samo nekaj minut za prvim vozačem v prvi rundi počila pnevmatika ter je z montažo nove, izgubil tri minute. V drugi rundi mu je ponovno počila pnevmatika ter je v splošnem prevladalo mnenje, da se slioh ne bo mogel več plasirati. Vendar je g. Strehler izgubo kmalu nadomestil. Izgledalo je zopet, da bo dosegel še boljši čas, pa mu je v tretji rundi zbil kamen luknjo v karter dobrih 6 km pred ciljem, da mu je vse olje izteklo. Vendar se mu je posrečilo še v krasnem tempu pasirati cilj ter priboriti si krasno darilo.

HAZENA: Ljubljana. V ponedeljek: Ilirija : Atena 22 : 0 (11 : 0). Murska Sobota: V nedeljo: Mura : Primorje 20 : 10 (8 : 5). Beograd: Jugoslavija : Zask 6 : 0, BSK : Jedinstvo 1 : 1 (1 : 0).

Tekmovanje za Davis cup se je nadaljevalo v nedeljo. Tudi v dublu Prasadov dr. Fyzeo proti Dugijski-Ballas so zmagali Indijci s 6 : 1, 6 : 2, 6 : 4. Igra Popovič : Fyzeo je bila pri stanju 3 : 6, 6 : 0, 2 : 1 za Popoviča prekinjena. Včeraj v ponedeljek bi se moral vsiti single Dugijski : dr. Fyzeo in Prasad : Ballas. Z ozirom na že odločeno zmago Indijcev in radi dežja se borba ni vršila. Indijci, ki igrajo v prihodnjem kolu z Danci, so odpotovali v Pariz na mednarodni teniški turnir, na katerem bo nastopil tudi Dugijski skupno z dr. Fyzejem.

ASK Primorje, centr. odbor. Danes, v torek, ob 20. seja centr. odbora v damski sobi Emone. Na sejo se vabijo sledeči gosposdi: Tomo, Sancelin D. in S. ter Bašin Al.

SK Slavija (hazena sekcija). Ker namestnik upravni odbor zopet ustanoviti hazeno sekcijo, prosi upravni odbor vse svoje bivše hazenašce, kakor tudi ostale, ki nameravajo gojiti to panogo sporta, da pošljejo svoje prijave na naslov: SK Slavija, Novi Vodmat 18, pri Ljubljani.

Narodni dom in Ljubljanski Sokol

Pod tem naslovom smo priobčili 20. t. m. izjavo Ljubljanskega Sokola. K tej izjavi nam sedaj pošilja društvo Narodna galerija sledečo protizjavo, ki jo lojalno priobčujemo:

»Ljubljanski Sokol objavlja svoje pismo, baje naslovljeno na društvo Narodni dom, v katerem zahteva stavbo Narodnega doma zase in hkrati zagotavlja svojo naklonjenost Akademiji in Narodni galeriji. Prosim Vas, da objavite naslednje vrstice v poljsmilo:

Ljubljanski Sokol je poslal dotični dopis Narodni galeriji, ki mu je odgovorila s pismom od dne 17. maja 1927 sledeče:

Ljubljanskemu Sokolu, Ljubljana, Narodni dom. — Z ozirom na Vaš cenjeni dopis od 30. aprila 1927 nam je čast sporočiti Vam, da odbor Narodne galerije ni voljan pogajati se z Vam v tem pravcu, da pride zgradba »Narodni dom« v last Ljubljanskega Sokola. Narodna galerija ne razpolaga z lastnim društvom »Narodni dom« in se nima pogajati o njej. Pri tej priliki ponavljamo, da se Narodna galerija lojalno drži dogovorov, ki so se sklenili med Narodnim domom, Narodno galerijo in Ljubljanskim Sokolom in Vas kljub vsem dosedanjim izkušnjam zopet prosimo, da se jih držite tudi Vi, kakor o kakih Vaših pravici na Narodni dom ni mogoče govoriti.

Vašo grožnjo z nadaljnjimi napadi na Narodno galerijo odklanjamo s pristavkom, da napadnih vesti o Vašem razmerju do Narodnega doma in Narodne galerije ne bomo več, kakor doslej, puščali brez odgovora.

Z izrazni najodličnejšega spoštovanja Za Narodno galerijo: Zorman, m. p. t. č. predsednik.

Splošni register

k letnikom od 1919. do 1926. Uradnega lista ljubljanske in mariborske oblasti.

Sestavil Dr. Albin Ogris

Cena Din 56.— po pošti D 58.—

Naroča se pri knjigarni

Tiskovne Zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 54 (nasproti glavne pošte).

Ne zamudite obiskati špedicije zasebne- ga tečaja za gg. čevlarske mojstre in pomočnike. ki se prične 11. julija t. l. Vse informacije daje g. vod. tečaja

Steinman, Ljubljana.

Zahtevajte prospekti

Poslano

Gospodu Vidmarju, uredniku »Kritike«

Vaša aprilski »oslovski čljust« renomi- ra na široko z resnico. Postavila se je na barikado nakopičenih žalitev, nategnila svo- ja dolga ušesa, zgrabila veliko ploščo z na- pisom »Resnica«, se za to ploščo skrila in se hehele! Najbrže pa se niti ne zaveda, da je s tem prekorajila meje najprimitiv- nejšega pojmovanja takta in resnosti.

Naučiti pa je treba to »oslovsko čljust«, da resne stvari niso zanjo, da je umetnost cvet, ki ga je treba negovati in ga ne vre- či kar tako v oslovsko jasli.

Opozoriti pa je še treba to »oslovsko čljust«, da zbere vso svojo svetsko modrost in da še enkrat pogleda v »Kritiko« št. 3. 1926/27, in sicer odstavek, ki govori o — »resničnem življenju«. — Na to »resnično življenje« jo sledil odgovor, ki se glasi: »figure tega mojstra (ime se mi ne zdi ne primerno navajati v zvezi z oslovsko čljustjo) so groteskne in pretirane, torej: (če je bilo premalo jasno) »neresnične«, a ker nam tudi danes ni na deskah toliko za resničnost, kolikor za »idejo« — je stvar precej jasna za vsakega kratkouca. Torej še enkrat v pojasnilo: predzno je samo misliti, da bi kdo mogel dvomiti o idejni resničoljubnosti takega genija, mislim res- nico kot »idejo«, ne resnico kot »stvar«, oziroma »resničnost«.

Ako gremo sedaj malo dalje, moramo konstatirati, da je tudi hudobna ta vaša »oslovski čljust«, — ker iz škodoželjnosti zapleta še upravo v to zadevo in najbrže apelira na grozno maščevanje s to strani. Naposled bi lahko vprašal to »oslovsko čljust«: kako to, da v odgovoru ne vidi sloma, temveč lovi mušice? — Utopljenec se tudi za bilko lovi, a ta ga navadno pre- vara.

Resna stran smatra to stvar za končano in se ne bo v tej zadevi oglašala več.

Z. R.

Opozorilo!

Naznanjam, da nisem plačnik za dol- gove, katere napravi v svojem ali v mojem imenu moja žena Marija Kristan. Vič, dne 23. maja 1927.

FRANCE KRISTAN.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Nameščenci splošne bolnice v Mariboru javljamo pretužno vest, da nas je naš zvesti in marljivi so- delavec, gospod

FRANC TOPOLNIK

služitelj pri upravi splošne bolnice dne 23. maja po dolgotrajnem bo- lehanju za vedno zapustil.

Pogreb blagega pokojnika se vrši 25. maja 1927. iz mrtvašnice sploš- ne bolnice na mestno pokopališče na Pobrežju.

Blag mu spomin!

Maribor, dne 23. maja 1927.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani sin in brat, gospod

Ernest Strohsack

trgovski pomočnik

dne 23. t. m. po dolgi in mučni bolezni boguvdano preminil.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 25. maja t. l. ob pol 3. iz državne bolnice v Sv. Križu.

V Ljubljani, 23. maja 1927.

6123-a

Zalujoči ostali.

Mrtvi pogrebnik narod.

Vsem sorodnikom in prijateljem naznanjamo, da nas je v nede- ljo dne 22. t. m. po dolgi, mučni bolezni, spravljen z Bogom, zapu- stila za vedno naša iskreno ljubljena in vzorna mati, stara mati, teta, tašča in svakinja, gospa

Marija Cvahte roj. Triller

vdova šolskega ravnatelja in učiteljica v pokoju.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v torek, dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne od doma žalosti, Bleiweisova cesta št. 3, na poko- pališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 22. maja 1927.

6120

Olga Cvahte poroč. Tavčar, hčerka. — Mirko S. Cvahte, žand. podpuk. v penziji, sin. — Dr. Jože Tavčar, zdravnik, zet. — Gizela Cvahte, roj. Schauta, sinaha. — Simona, Saša Cvahte, Mirica Tavčar, vnuki.

Rimske Toplice

Slovenija Radioaktivno termalno ko- pališče, izvirno proti rev- mi, iliazu, kenskim in živ- nim boleznim. Penzion pred- sezone 60, glavne 80 Din. Pojasnila daje direktorja. 140

RAZPIS.

Pri antracitnem rudniku »Orle«, železniška postaja Skofljica pri Ljubljani, se odda izkop horizontalnega rova v dolžini ca. 140 m. Profil: 2 x 2 m, teren dolomit. Izkopani material se bo odlagal pred rovom. Delo bi se moralo pričeti takoj in izvršiti v najkrajšem roku; plačilo po tekočem metru, kavcija 10 % celokupnega zahtevka. V ceni bodi vključno razstrelivo, orodje itd., ne pa tudi tesarska dela.

Ponudbe, ki naj vsebujejo ceno za tekoči meter in najkrajši rok izvedbe, je poslati do 1. junija 1927 podpisani upravi. Pojasnila daje: lastnik rudnika dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12.

Uprava antracitnega rudnika »Orle«, p. Skofljica pri Ljubljani.

Prometni zavod za premož d. d. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo samo na debelo

Premog, domači in inozemski, za domačo kurjavo in industrijske vrste

Kovaški premog vseh vrst

Koks, livarniški, plavzarski in plinski.

Brikete.

Prometni zavod za premož d. d., Ljubljana, M klošičeva cesta št 15/L

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsako- vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, prodajni in kreditni vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, sale-deposits itd. itd. Brzjavke: Kredit. Ljubljana. Telefon št. 40, 457, 548, 803 in 806.

Nogavice

„KLJUČ“ najboljša, najtrpežnejša zato najcenejša

